

MAGYAROK

A.M. MUSEUM
HÍRLAPOSZTÁLY

Látványos folyóiratok kiállítását
T. „Otthon” Irók és Hírlapírók köre

UNGÁRIA, VII., Erzsébet-körút 9-11.

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 226 (1372) szám * Kedd, 1936 október 6

BUDAPEST
Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Ünnepélyesen megkezdődött a magyarországi katolikusok huszonkettedik nagygyűlése

Serédi Jusztinián hercegprímás az európai kereszténység összefogását sürgette az istenellenes áramlatok leküzdésére. A nagygyűlés a falu életkérdéseivel foglalkozik

Budapestről jelentik: Vasárnap délelőtt ünnepélyes keretek között nyílt meg az ügétversenypályán a XXVII. katolikus nagygyűlés. Az ügétversenypályát zászlóerdő borította, feldíszítették a tribünöket és szemben, a mezőny közepén hatalmas oltárt állítottak fel. Az oltár körül cserkészek és a magyar vidék festői népviseletekben pompázó kiküldöttei foglaltak helyet. Az egész versenypálya színpompás képet nyújtott. Egyik helyen az egyházi méltóságok díszes csoportja tünt fel, odébb a katonaság díszszázada, testületek, fővárosi és állami intézmények, díszruhás hajduk, testőrök.

Tíz órára volt kitűzve a megnyitó ünnepség kezdete, de már kilenc órára roskadásig megtelt a tribünök, az összes ülőhelyek és megindult a pesti és pestkörnyéki egyházközségek zászlós tömegeinek fölvonulása. A MAV száztagú fuvózenekara és ezerkétszáztagú kórus szolgáltatta az ének- és zeneszámokat. Tíz óra előtt pár perccel érkezett meg József főherceg, Augusztina főhercegné, Horthy Miklósné, azután a kormány képviselői: Hóman Bálint, Bornemisza Géza, Kánya Kálmán, Winckler István miniszterek, Oswald István kuriai és Degré Miklós táblai elnök, továbbá még igen sok számottevő tényezője a politikai és társadalmi életnek. Pontban tíz órakor érkezett meg fényes kísérettel Serédi Jusztinián

hercegprímás. Zene és énekkórus hangjai mellett vonult az oltárhoz, ahol ünnepi Veni Sanctet és főpapi szentmisét mondott. Mise után a nagygyűlés a falu életkérdéseivel foglalkozott.

Gondviselősszerű rendeltetés ez — mondotta megnyitójában a hercegprímás. — hogy nagygyűlésünk éppen egybeesik azzal az időszakkal, amikor az Isten elleni áramlatok és törekvések európaszerte összefogtak, hogy lerombolják az államokat, felborítsák a társadalmi rendet, megsemmisítsék a keresztény kultúrát és ugyanakkor az emberi méltóságot is. Ez ellen a fenyegető veszedelem ellen csak úgy védekezhetünk, ha az európai országok katolikusai összefognak a megértő államhatalmakkal, megteremtik a hitszerű életet, de ugyanakkor meg kell teremteni a gazdasági és szociális reformokat is, Krisztus eszméi szerint. Mi, magyar katolikusok meg akarjuk szilárdítani a családi életet, a házasságot, mert tudjuk, hogy a magyar gyermek sorsától függ az ország jövője.

Mostani nagygyűlésünk vezérgondolatának a Krisztus és a falu problémáját adtuk. A magyar falu testi-lelki és gazdasági bajait őszintén fel akarjuk tárni és megbeszélni a gyógyítás módjait. Vissza kell adnunk a magyar falut Krisztusnak és akkor semmiféle vörös áramlat nem férkőzhetik be oda.

Vissza a faluba, az ősi röghöz és vissza Krisztushoz

A hercegprímás után Glattfelder Gyula csanádi püspök tartotta meg bevezető nagy beszédét a katolikus nagygyűlés tárgyalásaira kitűzött tételtől, melynek sokatmondó címe ez: „Krisztus és a falu.”

XIX. században túltengelt a város kultusza — mondotta a püspök. — Ez a kor a technika sikereitől megittasodva, a gépben és gyárban megtestesült újkori bálvány imádására tanított. A falu megindult és elvesztette önmagát. A gazdából gyökértelen nomád lett, a hívő nép búcsút mondott a templomnak és belekábult abba a kegyetlen örvénybe, melyben gépesített erők zúzzák és olvasztják egybe az emberanyagot.

Arról beszélt ezután a püspök, hogy a falu az alap, amelyen felépül az élet. Az egyház, amely a népet a földön letelepítette, a polgári életbe bevezette, elsősorban hivatott rámutatni az erőforrásokra, amelyek emelkedést biztosítanak és a fenyegető veszedelmeket elhárítják. A püspök a továbbiakban részletesen beszélt a falu szociális bajairól, az elégtelen földről, a pénzhiányról és az ősi erények pusztulásáról.

— Ma, — mondotta a szónok — mikor a vörös ördög körüljárja Európát s égő templomok,

elhamvasztott otthonok jelzik pokoli munkáját, mi, magyar katolikusok nem politikai célt szolgálunk azzal, ha a falu népet vissza akarjuk téríteni az ősi röghöz. Az égő templomokban és a feldúlt családi otthonokban nemcsak műkincsek hamvadnak el, hanem lábba tiporják az emberi méltóságot.

Te falusi pap, tanító, jegyző, orvos és földesúr, ne hagyd cserben e szörnyű válság idején véreidet, mert ha van történelmi felelősség, a világnak e tragikus harcában, a tied a legnagyobb. A falu népének pedig csak arra szabad hallgatnia, aki a krisztusi programot hirdeti, mert abban megtalálja önmaga és családjá boldogulását, hiszen Krisztus a legszegényebb emberek mindennapi kenyéréért harcolt.

Az ünnepi beszéd után Angelo Rotta, pápai nuncius olasz nyelven üdvözölte a pápa nevében a nagygyűlést. Majd utána Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter tartott előadást Budavár 250 évvel ezelőtti visszafoglalásáról. Kifejtette, hogy ez a diadalmas lény is az európai kereszténység összefogásának volt az eredménye.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

Rendi görög rend

(S. I.) — Hellas új ura, Metaxas miniszterelnök a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Görögország a legközelebbi időben rendi állammá alakul át. Ha ez a terv valósággá válik, úgy Olaszország, Németország, Lengyelország, Ausztria és Portugália után Görögország lesz a hatodik európai állam, mely szakít a liberalista államrenddel és a testületi kormányzás rendszerére tér át. A spanyol nemzeti és keresztény gondolat harcosa, Franco tábornok szintén azt hirdeti, hogy a nemzetiek győzelme után rendi állammá szervezik át Spanyolországot. Hasonló törekvések szinte minden európai államban vannak. Finországtól Romániáig. Nem lehet kétségbevonni tehát, hogy az európai emberiség történelmi fejlődésének jellegzetes tünetével állunk szemben. Fontos és életbevágó jelenséggel, melyről jó és hasznos, ha világos képe és biztos ítélete van az embernek.

A problémával azonban, akármilyen nehéznek és népszerűtlennek lássák, szembe kell néznünk. Az ellenkező módszer az öncsalással jelent egyet. A testületi gazdasági és politikai rend bevezetését semmiesetre sem fogják a kisebbségi nemzetek megakadályozni, ha arra kerül a sor. Erre bő tapasztalataink vannak. Ha ellenben ismerjük lényegét és belső természetét, kifejleszthetjük magunkban azt a közszellemet és azokat a társadalmi szerveket, melyek az új rendben az érvényesülés útját megnyitják.

Ha azzal akarunk tisztába jönni, hogy melyik állami rend a legkedvezőbb a kisebbségi nemzetek egyenjóságának és boldogulásának szempontjából, be kell vallanunk magunknak, hogy a kisebbségek nemzeti szabadsága lényegében sohasem függ a kormányformától. Erre tanít a történelem.

A cári Oroszországban, míg a múlt század derekán a pánszlávizmus hatalmába nem került a lelkeket, a nemzetiségek nemcsak teljes nemzeti szabadságot élveztek, hanem a többségi lakossággal szemben sokszor előjogok birtokában voltak. A demokrata Franciaország viszont a forradalom első percétől kezdve a legnagyobb türelmetlenséggel fordult szembe minden nemzetiségi törekvéssel és minden nyelvvél, mely más volt, mint francia.

A hitlerista Németország ezzel szemben szívós induktív módszerekkel törekszik arra, hogy a nemzetiségi kérdést megoldáshoz juttassa. Természetesen nem a zsidó kérdéssel beszélünk, melyet sem a németek, sem maguk a zsidók nem akarnak kisebbségi kérdésnek minősíteni. A lengyelek és dánok esetében azonban nyilvánvaló ez a német törekvés. Ezt maguk az érdekelt kisebbségek bevallják, amint

Az iteli könyvpiac nagy szenzációja!

RACHMANOVA Felvason propaganda kiadás 100 lei. Kapható a Magyar Lapok könyvosztályában. — Rachmanova megjelent és kapható művei: Szerelem, cseka, halál. Házasság a vörös viharban. A bécsi tejesasszony. Gyermekkorom.

IRGALOM

Gvár, ahol az új embert gyártják

Egy kötet ára felvason kötésben 100 lei.

arré
nyű
festes
lengyel
vatalos

Olaszország... ököletes beolvasz-
tásának elvi kiáspontján áll.

A nemzetiségi kérdés megoldása tehát független a kormányformától és gazdasági rendszertől. Önmagában álló külön probléma, melyet szerves megoldáshoz csak maguk a kisebbségi nemzetek juttathatnak. A kérdés tehát odamódosul: melyik társadalmi rend teszi jobban lehetővé a kisebbségi nemzeteknek ezt a belső kifejlődését.

A francia típusú liberalizmus semmiesetre sem. Ez a gondolat a szabadságot és egyenlőséget jogi formák játékvá, pusztán számtani művelétté tette. Ebben a világban látott napvilágot a törzszülött ötlet, mely a nemzetiségeket az emberiség nevében előbb számtani mennyiségekké — kisebbségekké — minősítette, azután pedig az alkotmány nevében nemzeti követeléseiket a számbeli többség jogán egyszerűen leszavazta. Ez a gondolatvilág a legegyszerűbb népi különállást, kezdve a nyelvi jogokon privilégiumnak, előjognak érezte, mert elterést jelent a formai egyformaságtól, mi lényegében különbözik az igazi egyenlőségtől. Summa jus — summa iniuria!

A rendi kormányzás lényege éppen az, hogy a polgárokat nem porszemme tört gyenge és kiszolgáltatott egyénenként akarja a közös életbe bekapcsolni, hanem előbb érdekeik szerint foglalkozási ágazatokba, rendekbe tömöríti őket és a társadalmi csoportok egyensúlyából akarja megteremteni az állami rendet és a társadalmi békét. Amennyire a liberalista gondolkodás kizárja a legkisebb eltérést a tisztán akai egyformaságtól, annyira együtt jár a korporatív világképpel az emberek mindenféle csoportosítása természetes érdekeik és társadalmi kapcsolataik szerint. Ennek az utóbbi megoldásnak tehát előbb-utóbb a maga belső törvényei szerint el kell jutnia ahhoz a kényszerűségnek, hogy belássa: a nemzetiségek szintén természetes társadalmi csoportokat jelentenek, melyeket éppen úgy külön kell engedni és külön kell behelyezni az állami és gazdasági épületbe, mint a foglalkozási csoportokat. Ebbe az irányba pedig igen hathatósan működhetnek közre a nemzetiségek olyan társadalmi rendben, hol a csoportosítás és a társadalmi összefogás a *legfőbb törvény* ezeknek az alakulatoknak az egész vonalon hatósági szerephez kell eljutniok.

Emellett szól a nagy történelmi tapasztalat, hogy az egyenlőség és szabadság eszményét két állam közelítette meg a valóságban a legjobban: Anglia és Svájc. Mind a két ország azonban — a maga sajátosságos szükségletei szerint — igen sok középkori rendi elemet hagyott

ervezetében: Svájc
ralmak rendszerét,
osulások, helyi ön-
alózatát. Hogy ezek
elés és valóságos demok-

rációja... ezeken a csoportosító és meg-
osztó középkori rendi elemeken múlik, azt
csak ezután fogja a társadalmi kutatás és gond-
dolkodás felismerni.

A suum cuique nagy elve a belső törvény-
szerűségek szerint sokkal jobban érvényesül-

het olyan rendben, amely nem gépet, vagy mértani ábrát lát az államban, hanem az élő gazdasági és társadalmi valóságok egybenővését, ahogyan azt a mindennapi élet követeli és megteremti. Ezért van az, hogy a Szentsek is ettől a rendtől várja a keresztény társadalmi eszménykép legjobb megközelítését.

Az új Görögország megszületése óta a rendtelenségek hazája. A rendi Görögország meg fogja hozni a görögországi rendet.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Serédi hercegprimás megköszönte az ünnepi szónokok beszédeit, majd a vidékek küldöttségeinek felvonulása zárta be a délelőtti ünnepséget.

Hódolás az Oltáriszentség előtt.

Délután három órától kezdve a Szent István bazilikától a Vilmos császár utcán végig a Kossuth Lajos-terre megindult az Oltáriszentség iránti hódolás körmenete. A menet százszázalékosan egy óra hossza alatt érkezett a tere. A templomi zászlók lobogtak a szélben, a földművelésügyi minisztérium és a Kuria ablakaiban gyertyák égtek, a falakat nemzetiszínű és sárga-fehér pápai zászlók díszítették. A hívők, az iskolai és eserkész-formaruhába öltözött ifjúság a nagy teret zsúfolásig töltötték. Az ország-ház főbejáratát drapériával vonták be, itt állították fel a tábort oltárt. Mikor megérkezett a legméltóságosabb Oltáriszentség, néma csend támadt, majd felcsendült a „Christus vincit” kezdetű ének. Azután

Lepold Antal esztergomi prelátus-kanonok beszélt, fohászokdva az egész magyar népért az Oltáriszentséghez. Majd így szólott:

— Isten gyermekei vagyunk mindnyájan: nem a vér és a test rabjai, de a szeretet szabadjai! A földi hatalmasok jegyezzék meg, hogy nincsen hatalom, hanem csak az Istentől! Jegyezzék meg, hogy számadással tartoznak Istennek minden cselekedetükért és úgy sáfárkodjanak Ti, emberek, pedig ne legyetek rabszolgái senkinek sem, semmi földi hatalomnak, csak a Krisztus király alattvalói!

A beszéd elhangzása után a „Tantum ergo” hatalmas karéneke száll az ég felé százezer ajakról. Majd a bíboros hercegprimás magasra emeli az Oltáriszentséget és a némán térdre boruló tömeget megáldja.

Ezután Barta Mihály szeged-alsótanvai gazdaember mondott megrázó imát, hogy az Oltáriszentség előtt a falu népének hódolatát tolmácsolja.

A nagygyűlés második napja

Budapestről jelentik: Az országos katolikus nagygyűlés második napja, hétfőn az Örökimádás templomában szentmisével kez-

dődött, amelyet Shvoy székesfehérvári püspök mondott. Szentmise után az eucharisztikus diszgyűlést Serédi hercegprimás nyitotta meg. Zadravec püspök „Az eucharistia és a falu” címen tartott beszédet.

Délelőtt 11 órakor a Vigadó nagytermében megkezdődött a nagygyűlés nyilvános közgyűlése, amelyet szintén a hercegprimás nyitott meg. Az első szónok Ney Géza kormányfőtanácsos volt, aki „A magyar falu értékeiről” beszélt. Dr Nyisztor Zoltán pápai kamarás „A falu vezetői” címen, Czettler Jenő egyetemi tanár: „A falu válságai”, dr Tóth Tihámér „A falu lelke” címen tartott előadást. Hétfőn délután az egyházi és világi hatóságok jelenlétében ünnepélyesen leleplezik XI. Ince pápa szobrát.

Hírdetés!

Schütz Antal:

ÖRSÉG

Korkérdések és tájékozódások.

Ára 140 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál

A hajó diktátora

irta: Latorgue Henry

A Southamptoni kikötő legnépszerűbb tengerészvendéglőjében, Hodgsonnál, a hajótisztek asztalánál az öreg Sharman elnökölt, mert ő volt a jelenlevő hosszujáratu hajóskapitányok közt a legöregebb. A kikötő közelében virágzó üzlete volt, ahol a kisebb hajók a legkülönbözőbb szükségleteiket szerezték be. A tengerész-népség erősen összetart és szívesebben áll szóba az ilyen vén rozmmárral, mint valami szárazföldi „patkánnyal”. Így Sharman kapitány üzlete pár év alatt tekintélyes forgalomra tett szert.

— Mondja Sharman, — kérdezte egy fiatal, modern hajótiszt, aki őszinte rajongással nézte a tengerészet regényes korának ezt az élő emlékét, — mi vitte magát rá, hogy boltosnak csapjon fel? Hogy tudott megvalni a tengertől?

Sharman élénk szemei megvillantak, mivel pedig az egész társaság kérlelni kezdte, hogy mondja el élete nagy titkát, mosolyogva így szólt:

— A legutolsó hajó, amelynek kapitánya voltam „Whistler és Parr” hajótulajdonosok „Calliope” nevű rozoga teherhajója volt. A hajón tíz utaskabin is volt, de olyan rossz hire volt a rozsdás kópóládának, hogy csak

tévedésből vetődött be hozánk utas.

— Amikor az utolsó, nevezetes utamon már utrakészen vártuk a révkalauz érkezését, távirat jött az igazgatóságtól. Whistler és Parr, a két vérszopó uszorás, tudtomra adta, hogy a hajó összes tisztjeinek a fizetését újabb harminc százalékkal leszállították és utasították, hogy ezt közöljem velük.

— Nem volt kellemes feladat. Behívtam a három tisztemet és közöltem velük a tulajdonosok határozatát. Régi pajtásaim voltak, ismerték az uszorás hajótulajdonosoktól formált nézeteimet és így zavartalanul kifejtették a maguk véleményét olyan virágos nyelven, hogy egyik-másik kifejezés még reám is az újság varázsával hatott. Azt a két uszorást, akik ócska hajókat vásároltak össze és a legolcsóbb, ehetetlen élelmiszereket szedték össze a legénység és a tiszték részére, végtelenül gyűlölte a hajó minden embere. Ilyen hangulatban szinte megdöbentem, amikor pár perccel később újabb távirat azt jelentette, hogy a két tulajdonos, Whistler és Parr, a hajóval fog Baceionáig jönni. Attól kellett tartanom, hogy nyílt lázadás tört ki, ha a két lelketlen frátert szemtől-szembe látják.

Estére meg is jelent a hajón a két tulajdonos. Nagyon közönséges, rosszképű alak volt mind a kettő. Az egyik sovány, beesett arcú, a másik mindig izzadó, bordóalakú,

vöröshaju csimpánz. Kötelességszerű udvariasággal fogadtam őket. Whistler első szava ez volt:

— Gyalázat, hogy milyen piszkos ez a hajó!

— Az igazgatóság nem engedélyezte a nagytakarításhoz szükséges anyagokat és festéket, — jegyeztem meg tárgyilagos nyugalommal.

Előre örültem, hogy ők is kénytelenek lesznek egyszer azt a förtelmes abrakot enni, amivel minket láttak el, de csakhamar kiderült, hogy a maguk számára külön készleteket és külön szakácsot hoztak. Amikor a hajón ennek hire ment, csak csoda odázta el a nyílt lázadás kitörését. Ennél fényesebben nem lehetett volna beigazolni, hogy tudatosan etetnek minket olyan moslékkal, amihez ők maguk hozzányulni se mernek.

Amikor a hajó már a kikötőn kívül volt és az első tisztet vette át a szolgálatot, Parr ur, a kövér tulajdonos, hirtelen berontott kapitányi kabinomba és dühtől kipirult arccal ordította:

— Azt az első tisztet azonnal csapja el! A legközelebbi kikötőben kihajítjuk a partra! Megsértett a gazember. Pedig csak rendreutasítottam, hogy borotvátlan és piszkos.

Ha Parr ur sejtette volna, hogy éppen öt perc előtt bontottam fel a hajóra érkezett postában a feleségem levelét és majdnem

Párizsban a rendőrség egész hadsereggel lépett közbe, hogy megakadályozza a kommunista és nemzeti tömegek összecsapását

A rádió ismételt helyzetjelentésekkel nyugtatta a közönséget. Estére teljesen szétszórták a tüntetőket

Párizsból jelentik: Vasárnap a Parc des Princes-en, amely Párizs egyik legnagyobb futballpályája, nagygyűlést rendeztek a kommunisták és a feloszlatott tüzkeresztespárt ezt az alkalmat fel akarta használni arra, hogy kirohantsa a régóta bejósolt polgárháborút. A kommunisták és a tüzkeresztesek valóságos hadmozdulatokat hajtottak végre; már a vasárnapra virradó éjszaka háromezer kommunista rendező szállta meg a futballpálya környékét, hogy megelőzze a tüzkereszteseket. Vasárnap reggel, amikor a tüzkeresztesek felvonulása megkezdődött, hogy elfoglalják a futballstadiont, nemcsak ezzel a háromezer kommunista rendezővel találták magukat szemben, hanem

ott volt huszezer főnyi rendőr, csendőr és nemzetőr is, hogy az állam minden hatalmával biztosítsák a francia főváros nyugalmát.

Voltak pillanatok, amikor félelem öntötte el az utcai járókeleket a nagy rendőri rohamautók, a tüntetőkkal megrakott teherautók és taxik láttára, de ez a rettegés nem lett urrá Párizson, mert a rádió állandó helyzetjelentéseket adott s közölte, hogy a vérontást, a nagyobb utcai rendezőzavarást a fegyveres karhatalom ébersége mindenütt megakadályozza.

A rendőri csapatok a stadiont környező utcákba szorították vissza a tüzkeresztes tüntetőket. Mikor a kommunista gyűlés résztvevői, mintegy 28 ezren a kora délutáni órákban a labdarugó térre megérkeztek, csak szidalomözön harsogása töltötte be az utcákat. A tüzkeresztesek hiába kísérelték meg az acélkemény rendőri kordon áttörését.

Közben a párizsi külvárosokból és a vidékről is egyre újabb erősítések kaptak a tüzkereszt, ez azonban egyáltalában nem zavarta meg a rendőrség munkáját. Távlatban a stadiontól véres verekedések közepe hullámzott a sokaság.

Félhatkor ért véget a népgyűlés és megkezdődött az utcákat ellepő hatalmas tömegek szétszórtása. Negyven ezer ember vonult el és a tüzkeresztesek mindent megpróbáltak, hogy áttörjék a rendőri kordont és megzavarják a kommunisták elvonulását. A rendőrség sem fegyvert, sem gumibotot nem használt, a rendőrlégénység eredeti módon, összecsapva könnöveivel verte szét azokat, akik a rendet megzavarni próbálták. Össze-

sen 1300 tüzkeresztest tartóztattak le és szállítottak a környékbeli rendőrkapitányságokra, majd a központi fogházak felé. De valószínű, hogy ezeket huszonegy órán belül szabadon fogják bocsátani és csak az eljárást folytatják le ellenük.

A kommunista népgyűlés lefolyása.

Párizsból jelentik A rendőrkordon által őrzött területre 50-50 tagú csoportokban érkeztek a kommunisták. Ami feliratos táblákat vittek maguk előtt, azokon ilyen jelszavak voltak: „Fizessenek a gazdagok!” „Segítséget Madridnak!”

A gyűlésen a pártvezérek közül Cachin szenátor és Ducloux képviselő beszélt. Fejtették, hogy a frank értékesítként csak a népront egységben maradása végett szavazták meg. Azt is említették, hogy a jövő költségvetési évben négy milliárd frankkal emelik a hadügyi kiadásokat, de ezt a költségvetéset mind a nagyvagyonok terhére fogják kiróni.

Az olasz lira aranyértékét is lecsökkentik

A cseh értékcsökkentésben a pártok megegyeztek. Hitler kancellár nyilatkozott, hogy a német márka értéke marad

Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács Mussolini elnökletével ülést tartott, amelyen a külföldi valuták értékesítként csökkentésének kérdésével foglalkozott. A minisztertanács elhatározta, hogy a lira értékét az 1927 december 21-iki stabilizációs értékre viszi vissza, vagyis a kilencven líras árfolyamban állapítja meg a font és tizenkilenc lírában a dollár árfolyamát, amint az négy éven át, a dollár 1931 szeptemberében bekövetkezett értékcsökkentéséig volt. Az értékesítként csökkentésnek megfelelően a lira aranytartalmát 4.677 grammra állapították meg, ami az 1927. évi 6.919 gramm aranytartalomhoz viszonyítva negyvenszázalékos értékcsökkentést jelent.

Lázasan folyik Madrid kiűritése

Madridból jelentik: A főváros kiűritése és megerősítése lázasan folyik. A kormány tömegesen menekíti az aggodalmakat, asszonyokat, gyermekeket. A kórházakból már a sebesült katonákat is elszállították. Negyvennyolc óra óta szakadatlanul egymásután indítják a menekülőket szállító vonatokat.

A madridi hatóságok igyekeznek a főváros lakosságának aggodalmait eloszlatni s ezért különböző ünnepségeket rendeztek vasárnap. Többek között egy nagy futballmérkőzés rendezésére is sor került. Jellemző azonban, hogy milyen biztonsági rendszabályokat kellett a madridi rendőrségnek a futballmérkőzéssel kapcsolatban végrehajtani. A rendőrség utasítása ugyanis úgy szólt, hogy a sporttelepre csakis olyanok léphetnek be, akiknél nincs fegyver.

Madridból jelentik: A Granada tartományban lévő Iznallozából érkezett jelentések szerint a harcok ezen a szakaszon véres harcok voltak vasárnap. A nemzeti csapatok Granadából kiindulva előrenyomulást kíséreltek meg Alcala Real irányában. A kormány repülőgépei bombákat dobtak az előrenyomulókra. Később megjelentek a nemzeti repülőgépei is, amelyek a kormánycsapatok állásait árasztották el bombákkal. A kormánycsapatok amerikai légharóító úggyukkal tüzeltek a repülőgépekre, amelyek közül az egyiket lelőtték.

Prágából jelentik: A pártok vezetősége és a kormány tagjai közös megegyezéssel elhatározták a csehekoronának tizenhat százalékkal való aláértékelését.

Bécsből jelentik: Ausztriában nagy kedvvel fogadták a csehekrona aláértékelésének híreit. A „Reichspost” szerint ez az aláértékelés politikai cselekedet, Párizs határozottan kérte annak megszavazását. De vajon valóra válnak-e a csehek reményei pénzügy aláértékelésére vonatkozólag? — írja a Reichspost. — Párizs fedezi-e az aláértékelés költségeit, illetve nyújt-e kölcsönt ilyen célra Csehszlovákiának?

Berlinből jelentik: Németország most vasárnap ülte meg a természetakarítás hálaünnepét. A Bückeberg hegyoldalon tartották az ünnepséget. Hitler vezérkancellár is beszélt, aki egyéb kérdések közt érintette a valutaértékelés kérdését is.

— Németország csak úgy állhat fenn — mondotta a kancellár, — ha szilárd alapon tudja tartani a munkabérek és az árakat s ezzel biztosíthatja a szociális békét. Ilyen körülmények között Németország semmiféle valutapolitikai kísérletezésre nem hajlandó, mert az ilyen kísérletekben nem lát alkalmas eszközt a szociális és gazdasági nehézségek elhárítására. Németország csak a becsületes és kemény munka területe lehet.

Megjelent a háborús regények legújabb remeke.

R. Markó Marcell O. F. M.

Szibérián át a kolostorig

195 oldalas könyv. Első oldalától az utolsóig lebilincselően érdekes.

Ara 60 lei és 10 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

megőrültem az abban közölt hihetetlen hírtől, hogy sorsjegyükkel huszezer font sterlinget nyertünk, megértette volna a gunyos mosolyt, amellyel panaszt fogadtam. Ebben a percben Parr ur és hozzá hasonló társa számomra jelentéktelen senkikké süllyedtek. Régi álmom teljesült. Ezzel a számomra óriási összeggel a kikötőben üzletet nyithatok és békésen élhetem le hátralevő napjaimat.

Mindez akkor természetesen sokkal gyorsabban alakult ki az agyamban, mint ahogy most elmondtam. Az élet döntő pillanataiban a gondolatok villámgyorsan száguldanak. Hűvösen rászóltam Parr urra, a „Calliope” tulajdonosára:

— Először is uram, hogy merészkedik engedély nélkül a kabinomba berontani?

— Megőrült? A maga kabinjába? Hiszen az egész hajó az enyém! — ordította.

Fagyos megvetéssel feleltem:

— Elég régóta uzsorázza ki szegény tengerészek munkáját ahhoz, hogy ismerhetné a tenger törvényeit. Én vagyok ennek a hajónak a kapitánya, tehát nyílt tengeren feltétlen ura és diktátora.

— Megszűnt kapitány lenni, mert ezen elcsapom és a legközelebbi kikötőben kidobatom az angol konzul által — őrvongott Parr, a dühtől tajtékozva.

— Ebben is téved, Parr ur — feleltem, — a hajón ön csak utas, én pedig mindaddig

kapitány vagyok, amíg a hajót a hazai kikötőjébe vissza nem hoztam. Most pedig takarodjék innen, mert különben lecsukatom!

Egy intésemre az óriási erejű harmadik tiszt, aki közben megjelent a kabinomban valami jelentéssel és gyönyörrel hallgatta végig a párbeszédet, nyakonfogta Parr urat és kilökte a folyosóra. A társa már moccanni sem mert ezek után, a tisztársaim pedig tomboló lelkesedéssel vették tudomásul, hogy a tulajdonos urak külön éléskamráját lezárattam és az egész uton ők is csak azt a patkánymérget ehetik, amit számunkra olcsó pénzen beszereztek.

— Életem legholdozabb perce ez — mondotta sugárzó arccal az első tiszt, — bár tudom, hogy elvesztettük a kenyerünket, mert amint hazaérkezünk, újra ők az urak, mi pedig állástalan tengerészek leszünk.

Ekkor következett az igazi szenzáció:

— Fiúk — mondtam tisztjeimnek — pénzhez jutottam és tengerészeti kellékek számára üzletet rendezek be Southamptonban. Szükségem van derék fiukra, akik úgy értik ezt a mesterséget, mint ti. Mindhármukat szívesen látlak az üzletemben segítenek.

— Így alakult meg a szárazföldön újra a régi tisztikarom és az a két hajóuzorás úgy fél tőlünk, hogy ha az után találkozik valamelyikünkkel, átmege a tulsó oldalra.

Felhívás a Magyar Párt városi választóihoz

A Magyar Párt elnöksége ismétellen felhívja városunk összes magyar választóit, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a járásbírósg földszint 21. számú szobájában választói igazolványaik átvétele végett, mert

a községi választásoknak 1937 január hó 15-re való elhalasztása nincs befolyással a választói igazolványok kiosztására és az zavartalanul folyik tovább.

A most kiadott szavazó-igazolvány érvényes nemcsak a községi választásra, hanem a jövő évben tartandó képviselő és szenátor választásra is, tehát mindenki tartsa magyar polgári kötelességének, hogy ezt a jogot megszerezze.

Bünt követ el saját maga és polgártársai érdekei ellen, aki akár közönyből, akár kényelemszeretéből vagy bármily más okból nem áldoz egy minimális időt és fáradságot állampolgári jogainak érvényesítésére.

Azok, akiket kihagytak a választók névsorából, az új közigazgatási törvény értelmében bár

mikor kérhetik felvételüket a választói listába. Ez a kérvény és mellékletei bélyegmentesek. Ha tehát valaki azért nem kapja meg a választói igazolványt, mert kihagyták a listából, azonnal adjon be új kérvényt, amelyre nézve a Magyar Párt jogvédő irodája utbaigazítást ad.

A választói igazolványt azok is megkapják, akiknek a jelentkezés napja már elmúlt. Ruhátár a törvényszékes a választói igazolvány kiváltásánál nem kötelező. Dr. Soós István, a Magyar Párt városi tagozatának elnöke.

A vásár négy napig marad nyitva: csütörtök, péntek, szombat és vasárnap. A kiállítást és vásárt minden nap délelőtt 10 órától a késő esti órákig meg lehet tekinteni. Csütörtökön este bográcsosgulyás estély, pénteken hal- és fonatos-estély, szombaton flekken- és vargabéles-estély és vasárnap nagyszabású szüreti multság lesz a vásár területén. Fontos tudnia mindenkinek, hogy a rendezőbizottság mindenre a legolcsóbb árakat szabta meg.

Nagy érdeklődés előzi meg a Háziasszonyok Őszi Vásárát

Csütörtökön, október 8-án délelőtt 11 órakor nyílik meg a Magyar Házban a Háziasszonyok Őszi Vására, melyet hetek óta nagy gonddal készítenek elő a rendező hölgyek. Az a lázas sürgős-forgás, amely a magyar hazak táján tapasztalható, legjobban bizonyítja, hogy mily nagy érdeklődéssel fogadja a közönség minden rétege az Őszi Vásárt. Kétségteljesen a legolcsóbb téli bevásárlási forrás és négy napig a legkellemesebb szórakozási alkalom lesz a kiállítás, amelyen találkozót ad egymának az egész megye és város társadalma.

Az Őszi Vásár szenzációi kétségteljesen a különböző estélyek lesznek, amelyek között lesz: bográcsovgulyás estély, hal- és fonatos-estély, flekken és vargabéles-estély és szüreti estély. Magyaros, pompás enniváló és kitűnő zamatu óborok, izletes gyümölcs tömege csábítja bensőséges szórakozáson kívül ezekre az estélyekre a nagy közönséget.

A kiállítás és vásár mindennap délelőtt 10 órától a késő esti órákig lesz nyitva, hogy mindenkinek alkalma legyen megtekinteni még abban az esetben is, ha napközben más elfoglaltsága akadályozná. Amnyi pedig egészen bizonyos, hogy aki a magyar Háziasszonyok Vásárát meglátogatja, az újra feledhetetlenül kellemes érzésekkel távozik el ebből a nemescehu társadalmi összejövetelből.

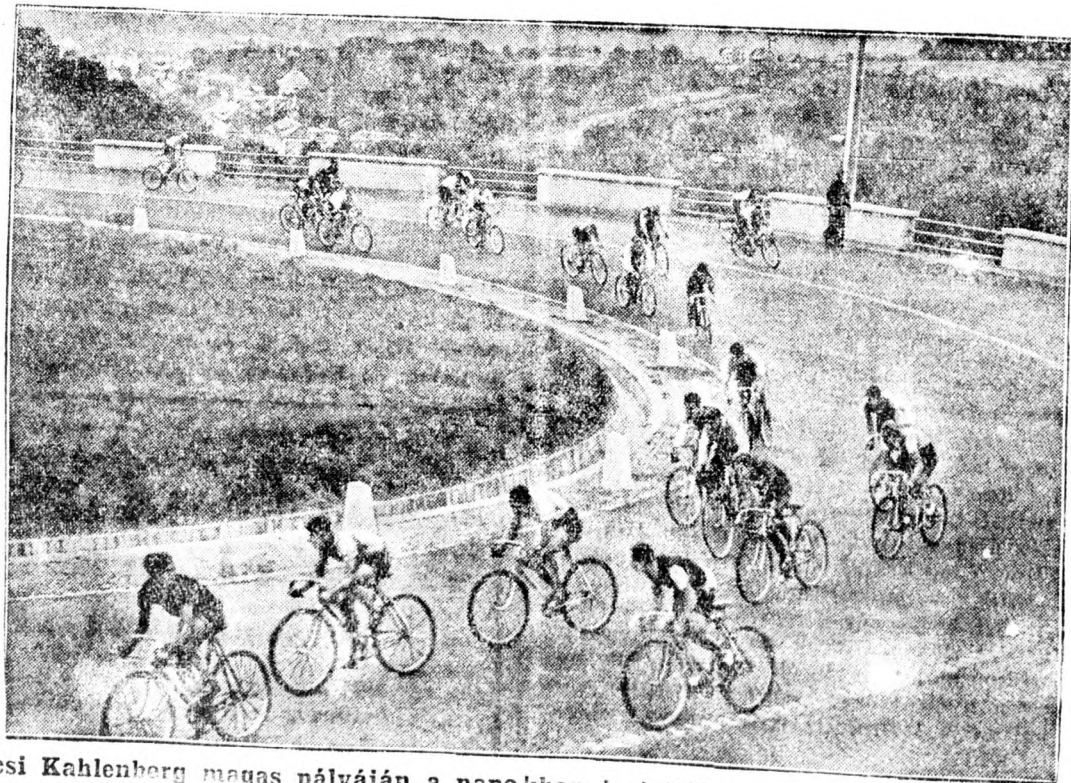
Az árak átvétele

A Háziasszonyok Őszi Vásárára szánt kiállítási és eladási tárgyakat hétfőn délelőttől lehet átadni a Magyar Házban (Str. Duca Nr. 9.) működő rendezőbizottságnál. A bizottság hétfőtől kezdve mindennap délelőtt 10—1, délután 4—6 óra között végzi az átvétel munkáját.

Háziasszonyok figyelmébe

A rendezőbizottság értesíti mindazokat a hölgyeket, akik a kiállítás cukrászdája részére tortát és süteményt óhajtanak készíteni, hogy a szükséges anyagokat keddtől kezdve minden délután 4—5 óra között vehetik át a Magyar Házban a rendezőbizottságnál.

Halálhíradás. Secueni (Bihar m.) nagyközségben hosszas szenvedés után 68 éves korában meghalt Pohl Gábor gazdatiszt, aki évtizedekig gróf Tisza Istvánnal a az impériumváltozás után a gróf Stuberberg család secueni birtokát vezette. A daliás természetű, végtelen kedves modoru öreg ur, a mult év őszétől betegeskedett, amely most halállal végződött. Az elhunytat az oradeai családi sírboltban temették el. Gyászolják leánya dr. Biró Sándor secueni ügyvéd neje, ennek férje és gyermekei, valamint özv. Hegedűs Rezsóné oradeai gyógyszerész tulajdonosnő és nagykitérjedésű család.



A bécsi Kahlenberg magas pályáján a napokban tartották meg az első kerékpárversenyt. Felvételünk a verseny egyik érdekes fordulójáról készült!

A Kereskedelmi Csarnok közleményei

1. Egyes lapok olyan híreket közöltek, hogy a számla bélyegeket felemelték. Oradeára ilyen rendelkezés a mai napig nem érkezett. A kérdés tisztázása végett intervenciónk folytán a Kereskedelmi Kamara főtítkára Bucureşti-be utazott. A magunk részéről a számlabélyeg bármily formában való felemelését a bélyegtörvény rendelkezéseivel ellentétesnek tartjuk és ha ily irányu rendelkezés megjelenne, minden jogorvoslatot fel fogunk használni annak hatályon kívül helyezésére érdekében.

2. A búza-értékesítési rendelet gyakorlati alkalmazása terén észlelt nehézségek kiküszöbölése érdekében eljárunk az illetékes hatóságoknál. Kérjük tehát a lisztkereskedőket és liszt eladással foglalkozó fúszkereskedőket, hogy konkrét panaszaitkat sürgősen jelentsék be a Csarnok títkári hivatalának, hogy azok orvoslása érdekében kellő lépéseket megtehesünk.

3. Az új közigazgatási törvény 219. paragrafusa alapján a városi adók és illetékek tárgyaiban hozott felebbezések bizottságok határozatai ellen írásban recurst azaz felülvizsgálati kérelmet lehet beadni a törvényszékhez (ha az adó összege 100.000 leinél nagyobb, akkor a táblához). A recurs a fellebbezési határozat kikézésétől számított 15 nap alatt adandó be írásban kellően megindokolva. Recurs indokként csak a legfőbb Semmitőszék szervezeti törvényben meghatározott törvénytértekek és formai hibák hozhatók fel. A kellően nem indokolt felülvizsgálati kérelmeket a bíróság érdemi tárgyalás nélkül utasítja el.

Migray József

A marxizmus csődje

és a kivezető út a gazdasági, társadalmi s állami élet válságából. Propaganda kiadás.

Ára 70 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

Fizetik az állami nyugdíjat

Szombaton leérkezett a pénzügyminisztérium kiutalása, amelynek értelmében a helybeli pénzügyigazgatóság a következő sorrendben kezdte meg hétfőn délelőtt a szeptember havi nyugdíj folyósítását:

Október 6: 1000—1500 leiig; 7-én: 1500—3000 leiig; 8-án: 3000—4500 leiig; 9-én: 4500—15000 leiig.

A pénzügyigazgatóság ezuton kéri a nyugdíjasokat, hogy illetményeikért lehetőleg személyesen jelentkezzenek.

Temetések. Bodor Ioan, Bors község 16-jegyzője 53 éves korában meghalt. Temetése vasárnap volt Oradean. — Karner Jenő 83 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt Sandran. — Ilana Ioan 17 éves korában meghalt. Temetése kedden délután 4 órakor lesz a Prut-utcából. (Erdélyi „Concordia”.)

Mutka János CFR műhelyfőnöknek az édesanyja Mutka Anna hosszabb betegség után meghalt 70 éves korában. Temetése ma, október 5-én van a Steinberger-kapalnából, a Rulikovszky sírkertben. — Soman Demeter meghalt 43 éves korában. Temetése október 4-én volt a Rulikovszky-temetőben. (Caritas.)

Veszedelemes zsebtolvajokat fogott el az oradeai rendőrség. Oradea, Saját tud. Szombaton délelben Oşorhan komiszar, a bünügyi osztály helyettes vezetője, megjelent az Európa szállodában. A rendőrség ugyanis azt az információt kapta, hogy a hotel egyik szobájában két veszedelemes nemzetközi zsebtolvaj rejtőzik. A rendőrtiszt Bradea detektívvel egyenesen abba a szobába nyitott be, amelyben a zsebtolvajok tartózkodtak. Védekezni, menekülni nem jutott idejük. A két zsebtolvajt felvitték a rendőrségre, ahol a bünügyi nyilvántartóból tudták csak pontos személyazonosságukat megállapítani, miután ők maguk még a nevüket sem voltak hajlandók elárulni. Így derült ki aztán, hogy az egyiket Costea Alexandrunak, a másikat pedig Gramada Joannak hívják, hosszú hónapok óta állanak körözés alatt. A két hírhedt tolvaj letartóztatásáról értesítették a bucaresti rendőrséget. Már meg is tört a válasz. Coesteu Alexandrut és Gramada Joant Bucureşti-be szállították.

A Nemzeti Parasztpárt saturdayi nagygyűlése

A cseh agrárpárt képviseltette magát

Satu-Mare Saját tud. A Nemzeti Parasztpárt vasárnap délelőtt az itteni sportpályán nagy népgyűlést tartott, melyre a megyéből és a szomszédos megyékből mintegy huszonötezer főnyi közönség sereglett össze. Ez alkalomra Maniu Gyula gépkecsin, Mihalache pártelnök pedig dr. Lupu alelnök, Popovici Mihály ország-részi elnök, s Pan Halipa basarabiai és Savoianu bucovinai tagozati elnökök kíséretében a bucaresti gyorsvonaton még szombat délután megérkezett. A csehszlovák agrárpárt is képviseltette magát: négyszáz embert küldött Ribaric és Kosei Pál képviselők vezetésével. A pártvezéreket és a csehszlovák agrárpártiakat ünnepélyes fogadtatásban részesítették.

A népgyűlés a város főterén áthaladó felvonulással kezdődött. Kinn a sportpályán a felvonult közönség nagygyűlést Popovici Mihály nyitotta meg. Üdvözölte a cseh küldöttséget s örömet fejezte ki afelől, hogy a felvonuláson magyar embereket is látott, magyarnyelvű felírásokkal. Kijelentette, hogy a párt nem feledkezett el a kisebbségek jogairól, azonban kemény ökölrel csap le azokra, akik a határokon tulra kacsintanak.

Majd rátért annak a propagandának az ismertetésére, amit az ország határai között kezdtek azért, hogy az államot nehéz helyzetbe sodorják. Beszél a hitlerista propagandáról, amit az ország végzetének nevezett. Fejtette, hogy a román külpolitikának nem kellenek új irányok, a nemzeti érdekeknek a régi, kitaposott út a legmegfelelőbb. Történelmi példákat sorol fel Franciaország mellett, aki mindig a román érdekeket védte. Viszont Németország a világháborúban is büntető hadjáratot vezetett Románia ellen.

— Pedig, — mondotta Popovici, — nekünk vele nem volt semmi bajunk, mi csak a magyar-osztrák uralom ellen ragadtunk fegyvert. És ma mi a helyzet? Németország egy szót sem szól határaink érintettségéről, ellenben Bulgáriának és Magyarországnak ígéreteket tesz arra, hogy ellenséges törekvésekben támogatni fogja. Ez ellen tiltakozunk. Nem vagyunk ellensége a német népek, elismerjük Hitler nagy érdemeit, mert feltámasztotta aléltóságából a német nemzetet, de ellensége vagyunk minden olyan törekvésnek, amely nemzetünk ellen irányul. Fegyverkezünk kell, mint ahogy más nemzet teszi, de Franciaország nélkül nem lehetünk erősek. Romániának Franciaország mellett a helye.

Beszédét azzal fejezte be, hogy a Nemzeti Parasztpárt mint a román nép lelkének megszólaltatója, békéért kiált és reménykedve tekint a Népszövetség felé addig, amíg ott a békeszerződések fenntartása mellett beszélnek. De akkor, amikor a békeszerződések változtatását népszavazásra akarják bocsátani, inkább a becületes halált választják.

Lupu, Maniu és Mihalache Németország revíziós politikája ellen.

Az elnöki megnyitó után Ribaric csehszlovákiai orsz. képviselő tolmácsolta a cseh agrárpárt üdvözlését. A román és cseh nép közötti jóviszonyról szólt. Tiltakozott az ellen, hogy a vérrel szerzett juss felett a zöld asztalnál döntsének. Elmondotta, hogy Csehszlovákiában nincs revíziós törekvés és ismeretlen a kisebbségi kérdés. A cseh állam, mely szervezeti életében is egyedüli demokratikus államforma Európában, teljes szabadságot ad a határai között élő kisebbségeknek, akik igazán hazáiknak tekintik Csehszlovákiát.

Utána még a bucovinai és basarabiai szervezettek képviselői mondtak üdvözlő szavakat, majd dr. Lupu szólt. Támadta Vaidát, aki negyven évig harcolt Maniu oldalán s most ellentáborba alkotott. Goga Octavian hazugnak nevezte amiatt, mert hírlapi beszélgetésekben arról tett említést, hogy Hitler garantálta az ország határait, holott a német lapok kihagyták nyilatkozatából ezt a részt. Lupu aztán támadja a kormányt is Titulescu eltávolítása, továbbá az ostrom-állapot és cenzúra miatt.

GONDOS EMBER TUDJA, HOGY

OKTÓBER

15.-én

LESZ

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK

4.-ik

OSZTÁLYÁNAK

a HUZÁSA.

Ez az utolsó osztály, a MILLIOMOSOK nagy osztálya.

IDÉ NÉZZEN:



2 egyenként 6.000.000 nyeremény
2 egyenként 2.000.000 nyeremény
16 egyenként 1.000.000 nyeremény
ÉS MÉG 44.607 FONTOS NYEREMÉNY.

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK

— Németország háborúra készül Oroszország ellen — folytatta beszédét dr. Lupu. — Hitler a cseh és a román államot akar keresztül gázolni, mert Munteniára is éheznek. Itt vannak a petróleumforrások, a drágagabona. Mindkettőre szüksége van Németországnak. Ezt segíti elő Goga, aki azt kiáltja felém, hogy kommunista vagyok. Ez nem igaz. Keresztény hitet vallok, nemzeti parasztpárt zászlóját lobogtatom, de antiszemizmussal nem vádolhatnak.

Lupu után Maniu szólt, kit nagy ünnepléssel fogadtak. Beszéde elején kifejtette, hogy a gyűlés célja a tiltakozás a revízió ellen.

— Ha revíziót akarnak — kiáltott fel Maniu — akkor mi majd azt kérjük, hogy Békésabát és Vásárosnaményt jelöljék ki határnak. Ma is nagy számmal élnek ott elmagyarosított románok, akik 1919-ben kijelentették előttem, ha nem is beszélnek nyelvünket, szívükben románok maradtak.

Majd arról szólt, hogy a Nemzeti Parasztpárt ellene van a bolsevizmusnak, de ellene van a nagytőkének, a bojerek uralmának is. Követeli a nép jogainak érvényesítését, mert a nép a haza.

Megelégedve látja a román elem érvényesülését a közhivatalokban és a magánéletben, de sajnálattal tapasztalja, hogy a tőke, a vagyon jórésze ma is idegen kezekben van. A magyarok, németek, zsidók jobban bírnak magukat, mint a románság. A Nemzeti Parasztpárt programjába vette ennek a hibának a kiküszöbölését. Ez nem jelenti azt, hogy nem tartják tiszteletben a szerzett jogokat. Erre a demokratikus gondolat és az alba-iuliai pontok is kötelezik.

— De nem maradhatunk elnyomva — mondotta Maniu — mert viseltük a rabigát eleget. Román és keresztény állam és béke kell nekünk.

De hogy megőrizzük a békét, fegyverre van szükségünk és erős szövetségesekre. Ki kell tartanunk Franciaország és a kisantant mellett. El kell követnünk minden lehetőt, hogy megszerezzük Olaszország barátságát és megtartsuk Angliát. Németország felé bizonyos sajnálkozással tekintünk. Nem tanult a világháború alatt. Ez a hatvanhárommillió népi katasztrófába jutott az Osztrák-Magyar Monarchia miatt s ma is az utódállamok ellen fordul. Németországnak a kisantant mellett volna a helye. Ha nem így cselekszik, újabb katasztrófa érheti.

A Nemzeti Parasztpárt elnöke: Ion Mihalache a következő szónok. A diplomáciáról beszél, ahol mindig összezavarják a dolgokat. Egy két ember tévedhet, egy nemzet soha. A román nemzet nem akar háborút, a világ ellene van egy újabb vérözönek. Németország Szovjet-Oroszország ellen készül.

Európa két nagy nemzete, a nemzeti Németország és a nemzetiséget tagadó szovjet két ország holttestén készül egymásnak rohanni. A tragédiát növeli az, hogy ennek a katasztrófának a talaját egyesek belül is sietnek előkészíteni. Ez ellen tiltakozni kell. Nem kell diktatura, nem kell az országot kaszárnnyá változtatni. Szabaddá téték a nemzetet s most maga a román láncolja össze a saját fáját. Történelmi példákat hoz fel, hogy egy nép csak a szabadság napsugarában virulhat nagygyá.

Zürichi zárlat. Párizs 20.31, London 21.43 fél, Newyork 43.75, Brüsszel 73.10, Milánó —, Madrid —, Amszterdam —, Berlin 174.50, Bécs — schilling 74.00, Szófia —, Prága —, Varsó 81.50, Belgrad 10.00, Budapest —, Bucuresti 325.

A rövidhullámú rádió

nagy haszna a rendőrség, hajózás és magánosok szolgálatában

Amit Marconi néhány évvel ezelőtt megjövendölt, hogy „a rádió nemcsak messzi kiemeli az embert az idő és a tér korlátaiból, hanem csodálatos jövőt sejtet velünk, melynek esélyei beláthatatlanok”, immár, kezd mindjobban megvalósulni. A rádiótechnika ugyanis napról-napra újabb felfedezésekkel jeli meg a világot. Ezek közül különösen figyelmet érdemel a *távolhatás*, (a televízió) és a sávokon dolgozó *ultrarövidhullám*. Az előbbi, sajnos még csak kísérleti stádiumban van és gyakorlatilag még tökéletesen nem alkalmazható, de a rövid hullámokkal végzett érdekes megfigyelések és tanulmányok azt mutatják, az ultrarövidhullámé a rádió jövője.

A szakértő körök eleinte „lebecsülték” a rövidhullámok jelentőségét. Még 1912-ben, midőn a rádió használatát hivatalosan rendszerezítették, az a felfogás uralkodott a rádió szakértők között, hogy a *200 m hullámhossz alatti sávok nagyobb távolságokra nem használhatók* és ezért az ezen felüli hullámhosszat lefoglalták hadi és kereskedelmi célokra, a többi pedig átengedték az amatőröknek „szórakozás” céljából. Így kezdtek kísérletezni a rövid hullámokkal egyes lelkes amatőrök, különösen a rádió igazi hazájában, Amerikában. Sokat tett ezen a téren Hiram Percy Maxim, az amerikai Rádió Liga megalapítója, ki először kezdte használni a rövid hullámú leadásokat nagyobb távolságokra. Kísérletei fényesen megcáfolták azt a bahiedelmet, hogy a rövid hullámú sávok csak „rövid” távolságra továbbítják az elektromágneses rezgéseket. Ellenkezőleg: bebizonyosodott, hogy a levegő sűrűsége és vízgőz tartalma nagyban elősegíti a sugarak törését, s miután ez a jelenség a levegő éterében nagyon gyakori, a rövid hullámú leadások óriási távolságokon is tisztán felvehetők. Így aztán csakhamar divatba jöttek az Egyesült Államokban és később Európában is a rövidhullámú leadók, melyek eleinte 80, majd 40–20 m sávon, sőt 10–5 m ultrarövid hullámhosszra dolgoznak. Az Egyesült Államokban 1919-ben még csak 17,000 ilyen rövidhullámú amatőr állomás volt, ma pedig 60.000.

X. Y. L.: a rádiós felesége beszél!

A beszélgetések nagyjából angol nyelven történnek, de gyakran hallható a francia, német, japán, sőt a magyar nyelv is. A kísérletezés megkönnyítése céljából egy egészen különleges nemzetközi „rádiónyelv” alakult ki, melyet azok is használhatnak, akik angolul nem értenek. A C. Q. például általános hívást jelent. Az O. M. (old man, „öreg ember”) jó barátot, a Y. L. young lady, „fiatal nő”

női leadót, az X. Y. L. pedig azt jelenti, hogy a rádiózó felesége az illető. A beszélgetés végén elhangzó F. B. (fine business) azt jelenti, hogy jól sikerült a leadás. A betűket Morsejelekkel adják le. Az egyes állomások ilyenkor elismerő lapokat küldenek egymásnak, melyben a vétel idejét, módját nyugtázzák. Ezeket a lapokat rádióversenyek alkalmával a rádióegyesületek megfelelően jutalmazzák. Az nyeri ugyanis a kitűzött díjakat, aki bizonyos meghatározott időben a legtöbb összeköttetést tudta elérni.

A rövidhullámok a nagy gyakorlati jelentősége

A rövidhullámú rádiózás nemcsak kísérleti és szórakozási célokat szolgál, hanem annak nagy gyakorlati jelentősége is van. Erre vonatkozólag néhány érdekes példát nyújtott a közelmúltban Amerika.

A hős hó rádiója

Múlt év január havában borzalmas hóvihár dühöngött a kanadai British Columbiában. Egy héten át szakadatlanul esett a hó, a vihar az utakat, vasutakat és házakat betemette és mindenfelé leszaggatta a telefon- és villanyvezetékeket. Vancouver város környékén fekvő falvak és farmok *kilenc napon keresztül teljesen el voltak zárva a világtól*. Szerencsére akadt a környéken néhány derék rá-

Rövid hullám a rendőrség szolgálatában

A rövidhullámú rádió alkalmazossága vezette az amerikai hatóságokat arra a gondolatra, hogy a rendőrség szolgálatába is beállítsák. Első ízben az indiai állambeli Evansville-en kezdtek használni. A rendőrség autót ultrarövidhullámú rádió leadó és felvevő készülékekkel látták el. Alighogy használni kezdték ezeket a gépeket, 17 százalékkal csökkent a városban a bűntények száma. Az első öt hónapban 18 rablást, 113 beörést és 309 kisebb rendőri kihágást akadályoztak meg a rádiós autók. Azonkívül 147 autópást sikerült megghusítani. A rövidhullámú rádió a rendőrség szolgálatában annyira bevált, hogy ma már az államrendőrség autóira és motorkerékpárjaira is felszerelték.

Rövidhullám a hajókon, repülőgépeken

Kitűnően bevált a rövidhullámú rádió a repülőgépeken, kisebb motoros hajókon és vitorlás yachtokon. A repülők, kirándulók, halászkölyök ily módon állandó összeköttetést tarthatnak fenn a szárazfölddel és veszély idején könnyen kérhetnek és kaphatnak segítséget. Byrd admirális délsarki expedíciója alatt állandó összeköttetésben volt az Egyesült Államokkal. Naponként adtak le innen az expedíció minden tagja számára üzeneteket. Jelenleg egy vállalkozó szellemű amerikai fiatalember, Warwick Tompkins egy kis vitorlás hajón, a „Wander Bird”, (Vándor madár) elindult Dél-Afrika felé. A kis lélekvesztő, mely június 26-án hagyta el a newyorki kikötőt, szintén egy ügyes rövidhullámú leadó és felvevő rádiókészülékkel van ellátva. A bátor hajós utközben állandó összeköttetést tart fenn Amerikával, sőt hetenként háromszor: hétfőn, szerdán és szombaton esténként nyilvános leadást rendez a hajóskáról a rádiózó közönség számára. Egy alkalommal magam is hallottam. Hívó száma K. M. U. P. Jelenleg Madeira

dióamatőr, kik rövidhullámú leadóikkal azonnal működésbe léptek. Az ő vezetésük mellett indult meg a mentési munka a hóban rekedt vasutak, autók, teherkocsik, autobuszok, házak felkutatására. S ugyancsak ők irányították az élelmet, orvosságot hozó repülőgépeket is.

A kaliforniai Long Beach-en hősként emlegetnek ma is egy iskolásfiút, Francis Sarver nevét, ki három évvel ezelőtt a március 10-iki földrengést először tudatta a világgal. A borzalmas földrengés, melyben több százan életüket vesztették és *50 60 ezer ember lett hájéktalan*, óriási pusztításokat végzett a kaliforniai tengerparton. Az emberek a pusztulás idején fejvesztve menekültek házaikból. A telefon- és táviróösszeköttetés teljesen megszűnt. Óriási volt mindenfelé a zűrzavar. És ebben az általános felfordulásban ez az *alig 16 éves fiú nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem a saját maga készítette rövidhullámú leadóját azonnal működésbe hozta s tudatta a környékbeli városokkal a borzalmas katasztrófát*. Rádiófelhívására félóra múlva már mozgósította a kormányzó a miliciát és mentőcsapatokat. A derék fiú nem elégedett meg ezzel, hanem este 8 órától másnap reggel 10 óráig ott maradt rádiókészüléke mellett és szünet nélkül adta le és vette fel az üzeneteket. A ház recsegett, ingott a megismétiődő földrengésektől, de ő hűségesen kitarított rádiója mellett, mindaddig, míg a közvetlen veszély el nem múlt a földrengéssel sújtott vidék lakossága fölött. Hogy a földrengésnek nem volt több áldozata, az e hőslélekű amatőrnek köszönhető. Hasonlóképpen kivették a mentési munkában részüket az amerikai amatőr-rádiósok az idei árvíz idején, ahol nagyon sok esetben voltak segítségére az árvízszújtotta helyeken a lakosoknak.

és Teneriffa mellett hajózik a nyugatafrikai partokon és utban van Cadiz felé. Akinek jó vevőkészüléke van, a jelzett napokon éjjel 10–11 között hallhatja a 20 m sávon 6210 kc. alatt W. I. H. W. V. jelzéssel. Kevés érdekesebb élmény van ennél...

Dr Szabó János.

A szuggesztiá hatalma

Slosson amerikai professzor érdekesen meséli el azt az esetet, amely a wyomingi egyetemen történt meg vele s amely élelme bizonyítja, hogy az emberek legnagyobb része mily könnyűszerrel szuggeszálható. Slosson professzor terja, hogy desztillált vízzel megtöltött egy borosüveget, gondosan vattába csomagolta és egy dobozba zárta. Egyik ülésen azután kijelentette, hogy szeretné megtudni, hogy a hallgatóteremben mikor érzik meg a hallgatók valamely szétlecsolt folyadékot a szagát. Arra kérte tehát hallgatóit, hogy mindenki azonnal emelje fel a kezét, amikor érezni kezdi a szagot. Ezután gondosan kinyitotta a dobozt, lefejtette az üvegről a vatta-takarót és kiöntötte a vizet, miközben úgy tett, mintha gyorsan menekülne a kiöntött folyadék közeléből, mintha valami sósavat, vagy hasonló folyadékot öntött volna szét. Azután a kezébe vette az óráját és várta az eredményt.

Slosson professzor elbeszélése szerint 15 másodpercen belül majdnem mindenki felemelte a kezét a professzor közelében. 40 másodperc múlva pedig a terem legtávolabb eső részeiben is sorra jelentkeztek, hogy érzik a kitűnős illatot. Egy perc múlva azonban Slosson professzornak abba kellett hagynia kísérletét, mert az első sorokban ülő hallgatóság oly rosszul érezte már magát, hogy el akarta hagyni a kísérleti termet.

Gerely Jolán:

Hívás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ára 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

PAUL CLAUDEL:

A SELYEMCIPŐ

Olyan ez a könyv, akár egy látomás és a szerző Paul Claudel maga. Claudel: gigantikus hegyoromként mered az irodalmi élet világában Homérosz, Dante és Shakespeare mellé. Ebben a regénydramájában páratlan művészetének filmvetítésében ragyog a barokk kor fantasztikus és tarka tölzörmbje, — spanyol conquistadorok, jezsuiták, kalandorok és tengeri rablók közt fut az édes és gyönyörű Donna Prouhéze története.

Ára 100 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldi: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej. Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. **Telefon: 27.**

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza. Csakis válaszbellyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénkebb nyugati, északnyugati szél. Felhősödés. Egyes helyeken, kivált északon, továbbá keleten eső (a hegyeken havas eső). A nappali hőmérséklet alig változik. Az éjjeli fagy délnyugaton változatlanul erős marad, az ország többi részén az éjszakai lehűlés gyengébb lesz, a szélnek kitett fekvésekben nem éri el a fagyponthoz.

Észak és északnyugati szél. Változó felhőzet. A hegyeken részben havazás, eső és szél mindentel.

A munkakamarai választáson Clujon a demokráta arcvonal győzött. Saját tud. A munkakamarai választások Cluj, Bistrita, Nasăud, Somes és Maramures megyékben a demokráta arcvonal teljes győzelmével végződtek. Clujon igen viharos volt a választás, a munkakamara előtt meg verekedés is kezdődött és csak Bucuveanu Petru, a munkakamara időközi bizottság elnökeinek erélyes közbe lépése állította helyre a rendet. A szocialista munkások listájára Clujon 1139 szavazatot adtak le.

Elkészült Timișoara első Kis Szent Teréz oltára. Saját tud. A város legszebb temploma, az úgynevezett Millénumi-templom — a második kerületi plebana-templom — új díszit kapott. Új oltárt, Liseuxi Kis Szent Teréz tiszteletére — ez külsőben a városban az első oltár, amelyet az annyira kedvelt szent tiszteletére emeltek. Az új oltárt úgy készítették, hogy mindenképpen beleilleszkedjen a monumentális templom konstrukciójába, stílusába, másrészt pedig teljes összhangban álljon a berendezéssel. A Kis Szent Teréz-oltár eszméjét Rech K. Géza apátplebános vetette fel és valósította meg. Aldozatos asszonyok készítették el három évvel ezelőtt a hatalmas, szép gobelinkepet, amely Kis Szent Teréz ábrázolása rósákkal. Es Rech apátplebános erre akciót hirdetett az oltár létesítésére. Az oltárt most építette meg Szánthó László székesérményes szarmazasu timișoarai művész, aki kemény fából faragta és gazdag, valódi aranyozással látta el. Az új oltár a templom román stílusának megfelelően, László műépítész utmutatásai és felügyelete mellett s a Pacha Agoston dr. megyespüspök által megbízott s Magyary Pál prelátnak-kanonok, általános püspöki helynök elnökletével működő bizottság meghallgatásán után készült el, miután terveze püspöki jóváhagyást nyert. A templom új díszének ugyanis mindenképpen bele kellett illeszkednie a meglévő milőbe s ez teljesen sikerült is. Az új oltár építési értéke, az oltárkepet lezámítva, kilencvenháromezer lej. Külön adományokból sikerült már két szoborfaragványt is elhelyezni rajta: Judás Tadeus apostolét — amely szobor a Missió kegytárgykereskedésből került ki és Nepomuki Szent Jánosé, Szánthó László alkotása. Az oltárt október 11-én, a templom bucsuja napján szentelék be; ezt megelőzően novénát, kilencnapos ájtatosságot tartanak Liseuxi Szent Teréz tiszteletére, amely így Szent Teréz ünnepnéja előestéjén, pénteken kezdődött s naponta esti hat órakor tartják meg. Az első ájtatosságot Rech K. Géza apátplebános tartotta. Mivel adományokból hatvannyolcezer lejt hoztak eddig össze, a még hiánzó huszonezer lejt is adományok gyűjtéséből kell fedezni.

NYOLCSZÁZÉZER LEI SIKKASZTÁS-ÉRT LETARTÓZTATTÁK A SATUMAREI PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁG PÉNZTÁROSÁT. Satumare. Saját tud. Az ügyészség rendelkezése értelmében letartóztatták Kuuk Jenő pénzügyigazgatósági pénztárnokot. Kuuk Jenő 31 éve van ebben az állásban a pénzügyigazgatóságon s a legutóbbi hivatalos pénztárvizsgálaton 800.000 lej hiányt fedeztek fel a Kuuk által kezelt pénztárban. Tüzetesebb vizsgálatot rendeltek el és a vizsgálat után az ügyészségen sikkasztás miatt feljelentették Kuuk Jenőt. A letartóztatott pénztárnoknak szombatn volt az esküvője. Előreláthatólag az ügyészség még több letartóztatást eszközöl.

A király nyitotta meg a cluji gépkocsiversenyt

A versenykocsik versenyét Miklós herceg nyerte meg

Cluj. Saját tud. A király és a nagyvajda jelenlétében zajlott le vasárnap a Cluj melletti feleaci serpentinén az őszi gépkocsi-verseny. A király különvonata reggel 9 órakor érkezett a pályaudvarra. Kíséretében volt Mihály nagyvajda, Miklós herceg, Hohenzollern és Sigmaringen hercegek.

A pályaudvaron a királyt Pop Valér, Vaida-Voevod Sándor, Stefanescu dékán, Serban volt miniszter, Goga Octavian, a városi és katonai hatóságok fejei s a nőegyletek vezetőségei fogadták, akik csokrokat adtak át a királynak s a nagyvajdának. A polgármester sőt és kenyeret nyújtott át a királynak, aki elépett a díszszázad előtt, majd automobilba ült s a verseny megnyitására hajtatott. Tizenkét gépkocsiban követte a királyt kísérete a fellebögözött, díszbeöltözött városon keresztül. Az útvonalakon mindenütt az iskolák, egyesületek s a rengeteg nép állt sorfalat.

A király megnyitotta a gépkocsi-versenyt s végignézte az indulásokat. A délelőtti programhoz tartozott, hogy megtekintte azt a helyet, ahol hazatérése alkalmával repülőgépe földet ért s ahol emléket állítottak fel.

A délutáni program.

Öfelsége a déli autóversenyek végignézése után kiment a someeni repülőtérré, ahol résztvett annak a plakettnek a leleplezésén, melyet hazatérése emlékére készítettek. A gyönyörű

plakett Vágó Gábor műve.

A leleplezési ünnepségek alatt vadászrepülőök cirkáltak, a király és a plakett fölött és virágokat szórtak le. Azután a király megtekintette a repülőter rádióállomását s délben a pályaudvaron levő szalonkocsijába tért vissza, ahol Vaida-Voevod Sándort és Goga Octavian is. Dél-Vaida-Voevod Sándort és Goga Octavian. Délután megtekintette a király a „Csikóskert” mellett épült Stadiont is és a legnagyobb elismerését fejezte ki Kovács Gyula főmérnöknek, aki a terveket készítette.

Este az Autó Clubban nagy vacsora volt, amelyen résztvett: Bethlen György gróf, a Magyar Párt elnöke, Vásárhelyi János református püspök és Márton Áron cluji plébános is. Itt a „Soimii Carpatilor” alakulatadot tzerenádott Öfelsége tiszteletére.

A versenyek eredményei.

A cluji autóversenyek eredményei a következők:

Motorkerékpárverseny: I. díj: Kuntz Teodor (București) 4:11.70. II. díj: Constantin Voluntar (București) 4:12.62. III. díj: Pop István (Cluj) 4:13.67.

Sportkocsi verseny: I. díj: Bernescu ezredes (București) 4:21.38. II. Rozenauer mérnök (Medias) 4:24.46. III. Gróf Festetich (Budapest) 4:31.49.

Versenyautók versenye: I. díj Calceanu (București) a Miklós királyi herceg kocsiján 3:28.25. II. Ghica herceg 3:38.51. III. Cars mérnök 3:43.68. A Miklós herceg kocsijának ideje ezen a pályán 121 km-es európai rekordot ért el.

Házasság. Wittkó Irén és dr. Zajzon Béla ügyvéd Budapesten házasságot kötöttek.

Adomány. A Kinába induló ferencndj miszcionárius atya utiköltsége javára kiadóhivatalunkhoz befizetett: Balázs Mózes lelkész Cruceni 200 lejt, az adományt eljuttatjuk rendeltetési helyére.

A Clujon megforduló vidéki főtisztelendő papság szíves figyelmét legyen szabad felhívniunk könyvostályunkban kapható könyveinkre, amelyek a „Bonaventura” kegytárgykereskedésben Cluj, a Barátok temploma mellett, megtekinthetők és megrendelhetők. Költséghimélés szempontjából ugyanott lapunk előfizetési díja is rendezhető.

* **A kritikus életkorban** reggelenként 1—1 pohár természetes „Ferenc József” keserűviznek valóban áldásos hatása van. Az orvosok ajánlják.

* **Láposy Erzsébet** zenetanárnő Oradea, Str. Simeon Stefan 20. Fiu és lány tanulók felvétele 5—6 éves kortól. Mersékelt tandíj.

Van-e joguk a városoknak lakbér szabályzatot készíteni? Timișoara. Saját tud. Jelentettük, hogy a háztulajdonosok együletének keresete folytán a helyi közigazgatási bíróság — volt revíziós bíróság — a két és fél százalékos városi házadó ügyével foglalkozott. A város ezt az adót az új közigazgatási törvény alapján vetette ki s a háztulajdonosok egylete azt vitatta, hogy az alkotmány értelmében ilyenféle nagyobb adót csak adótörvény, de nem közigazgatási törvény írhat elő. A helyi közigazgatási bíróság magáévá is tette az érvelést azzal, hogy elrendelte az egész ügynek a Semmitőszékhez való áttételét: mondja ki a Semmitőszék, vajjon a jelen esetben a közigazgatási törvény az alkotmányba ütközik-e, vagy sem. Ezen határozat ellen a város nem felebbezett, úgy hogy a közbeeső fórumok megkezdésével egyenesen a Semmitőszékhez került most a dolog. Az ügy illetévaló mai állását az egyesület a háztulajdonosok együletével jelentette be azzal, hogy ha majd a Semmitőszék alkotmányba ütköznek tartja a közigazgatási törvény intézkedését, a városnak a már beinkasználzott összegeket vissza kell térítenie. S ezek eléggé tekintélyes összegek. Az összejevetelen jeleltették, hogy a tervezett új városi lakbér szabályzatot és házrendet a miniszterium nem hagyta jóvá. Az egyesület úgy tartotta, hogy az ötven évvel ezelőtt készült lakbér szabályzat és házrend már nem felel meg a követelményeknek s újat készített. A város vezetősége ennek alapján készítette el a maga tervezetét, ezt azonban a belügyminiszterium jogügyi osztályának meghallgatása után elutasította. Az egyesület közbenjárására a miniszteriumban eredményt is ért el. A miniszterium ugyanis kétségbevitte a város abbeii jogát, hogy ilyen természetű szabályzatokat készíthessen, most azonban megígérték, hogy a közigazgatási törvény végrehajtási utasításának száznegyvenedik szakaszában erre külön fel is hatalmazzák a városokat.

Ismert szakemberek

népszerű, mindenki által érthető értékes orvosi művel!

- Müller dr.: A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása 110 lej
- Soós dr.: A diétás konyha technikája 240 „
- Gáspár dr.: Fajismeret 145 „
- Földes dr.: Fiatal anya 95 „
- Káldor dr.: Hogyan kerüljük el a korai öregedést? 110 „
- Bucsnai dr.: Nyerskoszt 110 „
- Mezei dr.: Mit tegyek, mit ne tegyek, ha szép akarok lenni? 95 „
- Várady: Népszerű egészségügyi előadások 95 „
- Engländer: A reumás bajok házi kezelése 90 „
- Engländer: A viészeres láb 57 „
- Engländer: Ludtalp, bokasüllyedés és egyéb fájdalma 15 „
- Ch. Baudouin: Önfegyelmzés művésze 110 „
- Dr. Donáth: Alkoholizmus — Alkohol-kérdés 40 „
- Kellner: Mit kell a sportolónak a saját testéről tudnia 105 „
- Lukács: Hogyan éljen a zymor és bűbajos ember 110 „
- Pogány János: Élelmiszertáblázat. Pontok számítások az élelmiszerek és élvezeti cikkek kalóriamennyiségéről és tápértékéről 45 „

Kapható: Kiadóhivatalunkban.

Pakocs Károly:

Édua áldozata

Regény

Ara tízve 130 lej és portó.

Kapható könyvostályunknál

Surányi Miklós emlékezete a Magyar Tudományos Akadémián. Budapestről jelentik: Surányi Miklós nemrégiben elhunyt nagy magyar író emlékének méltó megőrzésére, maradandó értékű alkotásainak népszerűsítésére, nemzeti irányú gondolatainak, írói és publicisztikai törekvéseinek apolására Surányi Miklós Emlékbizottság alakult vasárnap délelőtt 11 órakor a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében, József főhercegnek, a Tudományos Akadémia elnökének elnöklésével. Az emlékünnepekszerű műsorán Herczeg Ferenc, Kiss Ferenc, Voinovich Géza, Halasy Nagy József, Csató Kálmán, Kékny Lajos előadása szerepelt. Nagyszámú közönség jelent meg a kegyeletos és szép ünnepélyen.

Kártérítési pert indít Timișoara városa Steiner aradi építész ellen a Capitol-mozgó beomlása miatt. Timișoara. Saját tud. A város vezetősége kártérítési pert indított Steiner József aradi építész ellen, a Capitol mozgó beomlása miatt. A mozgóképszínház mennyezete tavaly májusban omlott be s még szerencse volt, hogy senki sem tartózkodott benne. Sokáig nem lehetett előadásokat tartani, a város más helyen nyitott átmenetileg mozgóképszínházat. Végül is a Steiner cég újra építette a tetőt és a mennyezetet. A város most ebből az ügyből kifolyólag félmillió kártérítést követel. A törvényszék már a legközelebb tárgyalja az ügyet, amelynek az az érdekessége, hogy végre nyilvánosan tisztázódik, ki volt a hibás konstrukció építése körül.

Vasúti szerencsétlenség a carei állomáson. Satu-Mare-ről jelentik: Pénteken a kora délelőtti órákban súlyos vasúti szerencsétlenség történt Careiben. A Satu-Mare felől jövő 41.06. számú személyvonat kiindult az állomásról és már elhagyta az utolsó váltót, amikor bekövetkezett a több áldozatot követelő szerencsétlenség. Ugyanis hibás váltoállítás következtében a személyvonat teljes sebességgel derékba kapta az ott tartó teher-vonatot. Irtozatos recsegés-ropogás, majd a sebesültek segítségkiáltása verte fel azután a dermedt csendet. Öt kocsi az összeütkezés erejétől pozdorjává tört, egy pedig felborult. Az utasok közül hatan sebesültek meg, egy közöttük a fején szenvedett igen súlyos sérülést. Az eddigi megállapítások szerint, hibás váltoállítás folytán következett be a szerencsétlenség.

Református lelkész beiktatás Satu-Maren. Saját tud. Vasárnap iktatták be Kiss Bertalan református lelkészt, volt oradeai belmissziós titkárt, akit a Timișoara-ra távozott Debreceni István utódául választották meg. A beiktatáson részt vett Csernák Béla főjegyző, püspökhelyettes Oradeáról a velük ment negyvenhat egyháztaggal. A beiktatási ünnepség után az üdvözlések során Sárközi Lajos németi református lelkész, Matos Pál evangélikus lelkész, Răuți Melitie esperes, a görögkeleti egyház, Illosvay Lajos apátkanonok, a római katolikus egyház, Rosenberg Sámuel, Fekete Samu dr., a zsidó hitközségek nevében üdvözölték az új lelkészt és még számosan mondtak üdvözlő beszédet.

Elütött a vonat egy gazdát szekerestől együtt. Tg.-Mures. Saját tud. A sanpauli vasúti átjárónál szombaton éjjel, mivel a sorompó nem volt leeresztve, almával telt szekerévtől át akart menni Kovács József dumbraveni gazdálkodó. A sín közepén volt már, amikor a vonat szekerestől elütötte. Élethenmaradásához nincs remény.

P. Gulácsy Irén lakását kifosztották a betörők. Budapestről jelentik: Nemrégiben ellopták Pálffy né Gulácsy Irénnek, a kiváló magyar írónőnek lakásáról az írógépet. A drága írógép nem került meg és a gyanúsítottak bizonyítékok hiányában a törvényszék felmentette. Most még nagyobb kár érte a kiváló írónőt. Betörők jártak Kapy-utca 19. szám alatti lakásban. Ez az utca a budai hegyek között van. A pasaréti-ut utolsó autóbusz megállóján is jóval túl esik. A szőlőkertek között, ahol még se kocsit, se gyalogjáró nincs. Az új villasor egyik legszebb villáját bérlé az írónő, amely az utcától messze fenn a hegyoldal egyik gyönyörű kilitásu terrasán van. Az emeletes, kertes villát egyedül lakja, csak szakácsnője, szobalánya s a pincelakásban a kertésze van kívülre a villában. A magas földszinti helyiségekben vannak az írónő fogadószobái, tele értékes régi butorokkal, antikvitásokkal. A detektívek megállapítása szerint a betörők az utcai rácskerítésen keresztül hatoltak be a villa kertjébe és az ajtó nyitott üvegablakán keresztül belülről kulccsal kinyitotta az ajtót és így hatolt a lakásba. A jelek szerint egy ember követte el a betörést és számos értékes nippet és ékszert vitt el a lakásból. Így többek között elvitt egy antik női brosst, miniatűr festéssel, arany fülbevalót, toledói női nyakláncot, egy 20 koronás nagyságu arany emlékérmét, stb. Gulácsy Irén kára igen tetemes, tekintettel arra, hogy az elloptott tárgyak között muzeális értékű darabok is voltak. A rendőrség erőlyesen nyomoz.

A községi választásokat Devan is elhalasztották. Saját tud. A községi választásokat a miniszter január 15-re halasztotta el.

A brașovi rendőrség kevés létszáma az oka a sok betörésnek. Brașov. Saját tud. Megsokszorosodott a városban a bűntények száma. Alig van nap az utóbbi időben, hogy két-három betörést, öt-hat zsebtolvajlást, késeiést el ne követtek volna a város területén. Pénteken éjszaka az egyik külvárosi utcában két helyen történt betörés, egy harmadik helyen a Vialcu Auré-utcában rablótámadás, amelynek során az ismeretlen tettesek revolverükkel megsebesítették a házbeliek közül Gál Rózsát, akit most a kórházban ápolnak. Ennek az állapotnak nem a rendőrség az oka, hanem az, hogy kevés a 70 ezer főnyi lakossághoz a hetven rendőrszem. A rendőrség jól működik, de minden kifejtett buzgalma ellenére sem tudja a nagyon szétterjedő városban a közbiztonságot az idezőnlött tolvajokkal szemben megőrizni. A rendőrök száma alig 120, de az utcai őrszolgálatra csak 70 jut, mert a 120 rendőrből adják az őrséget a különböző állami hivatalokhoz. Huszra tehető azoknak a rendőröknek a száma, akiket az ipodai személyzet pótlására, ideők kihordására, ügydarabok kézbesítésére használnak. Szóval Brașov város 70.000 lakosának közbiztonságára csak hetven rendőr vigyáz, három szakaszban, 8 órai őrséggel. A rendőrlétszám kevés száma miatt nappal 12, éjjel 15 őrséghegyet létesített a rendőrség. Ennek a 12, illetve 15 őrséghegynek az a következménye, hogy az ember egy kilométernyi utat is megtehet, amíg rendőrré talál. Ezt jól tudják a bűnözők és ki is használják. A lakosság körében mozgalom indult, hogy kérjék a rendőrség létszámának felemelését.

P. Esser S. J. — Lukácsy I.:

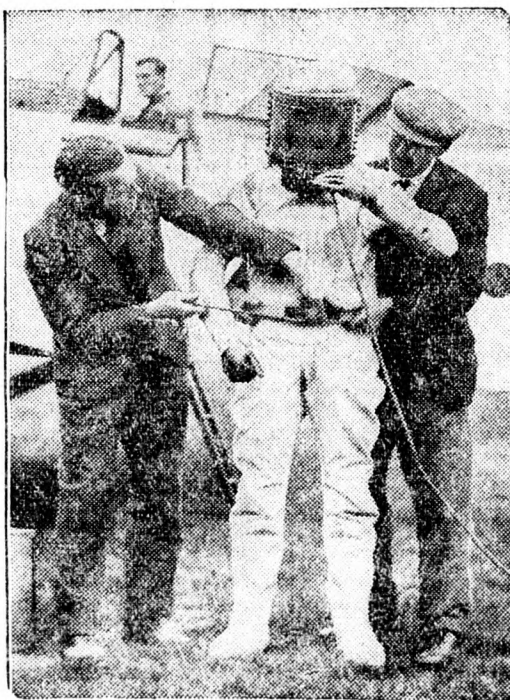
Negyedóra a szószéken III.

„Szentbeszéd az egyházi év jelesebb ünnepeire.”

Ára 85 lei és 10 lei portó

Kapható könyvosztályunknál!

Változások az új vasúti menetrendben. Az október 4-én életbelépett új vasúti menetrend satumarei vonatkozásban több vonatpárt megszüntetett. Az Oradea—Sighet-i menetrendnél annyi változás történt, hogy a Sighetről éjjel 2 óra 22 perckor induló vonat október 4-től csak Satu-Mare-től indítja Oradea felé. A baia-marei vonalon megszüntették azt a vonatot, amely Satu-Mare-ről 10 óra 05 perckor indult és amelyik Baia-Mare-ről 12 óra 45 perckor indult Satu-Mare felé. A somcutai vonalon a Satu-Mare-ről 4 óra 20 perckor indított vonatot megszüntették s ennek ellenővonatát is, amelyet Somcutaról 12 óra 50 perckor indítottak. A bicsadi vonalon is megszüntettek egy vonatpárt, azt, amelyik Satu-Mare-ről 13 óra 25 perckor indult és a Bicsadról 20 óra 40 perckor indított vonatot. Az Oradeára érkező és az Oradeáról induló vonatok menetrendjében nem történt lényegesebb változtatás. Csupán a nyári fürdői vonatok számát csökkentették és a Vascau felé induló vonatok járatában történt néhány percnyi változás.



F. R. D. Swain angol repülő

sztratoszféra repülőgéppel magassági világrekordot javított. 15.230 méter magasságot ért el három óra és husz perc alatt.

* Tulságos vérmes embereknél, kiknél az igen nagy nedvdűsség mindenféle tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzere gyakran jelentkezik, feltűnő kedvező hatással szokott járni, ha három hétig naponként 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Az orvosok ajánlják.

SZÍNHÁZ

Összeállították az aradi magyar színház társulatát. Arad. Saját tud. Nehány héten belül megnyílnak az aradi magyar színház kapui. Kozma Hugo igazgató már összeállította az új társulatot, amelynek tagjai a következők: Trilap Ilona, az ismert kitűnő primadonna, aki eddig Szabadkai satumarei társulatánál működött. Gábor Mara szubrett, Berecz Mancsi másodszebrett, Székely Ibi vigjátéki színésznő, Bálint Anna fiatal hősnő. Hegyessy Magda, Varga Ilus énekes naiva, Kovács Juci segédkomika, V. Hegyi Lili, az ismert kiváló művésznő, Kulcsár Bébi, Boros Zita, Szalay Klári, Gróza Edit, Gróza Mária, Dombi Piroška és Székely Anni. Férfiszerelők: Horováth László szerelmes színész, Puskas Béla tenorista, Fratta Géza bonvivant, Jávor Alfréd, Olasz Lajos, Kiss Elemér táncos síheder, Pető Sándor balettmester, Inke Rezső buffó és jellemszínész, Kozma Hugo igazgató, Tarnay József énekes, Antal Lajos epizod színész, Hary Gyula, Tarnay Béla, István Karoly, Kőszeghy Gyula, Földvary János, Karnagy: dr. Brody Miklós, a cluji opera volt karmestere. Vendég dirigens Csányi Mátyas zenész. Szó van még néhány tag felvételéről. A színházat a „Néma leventé”-vel nyitják meg. A bérletek gyűjtését ezen a héten kezlik meg.

Újra felelevenítik a banati román színház ügyét. Timișoara. Saját tud. Már vagy két éve annak, hogy a banati román színház ügye nagy feltűnést keltett. A Nicolau Avram szenator es városi szállodaberől, illetve felesége Cinsky Marioara által szervezett színtársulat a városotól es a megyetől összesen negy es félmillio szubvenciót kapott, de Timișoaran mindössze husz előadást tartott. Ezután vendég szerepelt mint Bucureștibe, ahol botrány lett a dologból. A színeszek nem kaptak meg a fizetésüket, a színtársulat felbomlott, mindenféle nyilatkozatok láttak napvilágot, Timișoara városa is fellepett — de mi sem lett a dologból. A város már akkoriban elhatározta, hogy fellep Nicolau Avram, illetve Cinsky Marioara ellen, de erre tényleg csak a legutóbbi időkben került a sor. Miután megállapították, hogy Cinsky Marioara a társulat összeomlása után vitte el a díszleteket es kelleketeiket, amiket a szubvencióból vásárolt, a város polgári pert indított ellene, amely szerint vagy a díszlet- es kellektár visszaadását, vagy félmillio kártérítést követel. Az első tárgyaláson Cinsky Marioara jogi képviselője pergálló kifogást emelt, hogy nem Bucureștiben indították meg a pert, holott az asszony ott lakik. A most megtartott második tárgyaláson a város jogi képviselője viszont azt bizonyította, hogy Cinsky Marioara annakidején, amikor a színtársulatot szervezte, timișoarai lakos volt s a helybeli bejelentőhivatalban be is volt jelentve. Az asszony képviselője erre rögtön azt bizonyította, hogy ugyanakkor a bucurești bejelentőhivatalban tartották nyilván. A törvényszék a napokban hozza meg a döntését arról, hogy Timișoaran, vagy pedig Bucureștiben kell-e letargyalni a keresetet, amellyel kapcsolatban majd nyilvánvalóan felelevenítik a banati román színház ügyének sok részletét.

Stăruința—Rovine Grivița

4:2 (3!0)

Az oradeai piros-feketék megérdemelten győzték le a Rovine Grivița-t. Az első félidőben oly óriási volt a Stăruința fölénye, hogy nem három, de hat gólt is rughattak volna. A második félidőben azonban össze-roppant a Stăruința halvesora s a közönség élvezhette a craioviaiak technikás tudását.

Góllövők: Gőzner, Székely dr (2), Tóth, illetve Jonescu IV. és Miclea.

Hűlföldi sporteredmények

Lengyelország:

Budapest amatőr válogatott—Krakó válogatott 2:1 (0:5). (Krakó). Szép győzelmet aratott Krakóban a pompás védelemmel játszó válogatott. A második félidőben Szendrődyt állították be Kenei helyébe s az eddig szépen játszó csatársor eredményesebbé lett. A magyarok rugtak még egy gólt, de a játékevezető nem adta meg.

Góllövők: Tóth és Szendrődy, illetve Pazurek.

SPORT

Pompás küzdelem, szép játék után:

Magyarország—Románia 2:1

félidő: 0:1

Az első félidőben még vezetett a nagyszerűen küzdő román csapat, de szünet után Pavlovics két gólt nem tudott kivédeni

Kihüldött tudósítónk telefonjelentése

Bucuresti. Az ONEF stadion hatalmas tribünjei zsúfolásig megteltek már három óra után, amikor még az előmeccs folyt. Félnegy óra után öt perccel, Toldival az élen, vörös ujjasban, fehér nadrágban és piros-fehér-zöld színű harisnyában, barátságos taps közepette lépett a pályára a magyar csapat. Öt perccel utána zúgó tapsviharban köszöntötte a román együttest, amelyet Ciolac vezetett. A románok tiszta feketében, Langenus bíró pedig barna mackóruhában volt. Ciolac és Toldi két csapatkapitány zászlót cserélt. A fényképezés pergtűz alá vették a csapatokat.

A váltásnál a magyaroknak kedvezett a szerencse és így a román csapat szél ellen játszott le az első félidőt.

Magyarország összeállítása a következő: Pálinkás — Polgár, Fekete — Seres, Szűcs, Lázár, — Sas, Vincze, Cseh, Toldi, Titkos.

Románia csapata: Dávid — Burger, Albu — Vintila, Dobra, Demetrovici, — Bindea, Schileru, Ciolac, Bodola, Dobay.

Az első félidő

A magyarok rögtön veszélyesen lépnek fel. Titkos mellé bombáz. Bodolát szabálytalanul akasztják és Dobra lövéséből korner lesz. A sarokrugás azonban mellé száll. Gyors román támadás bontakozik ki: Bodola beadását Schileru átengedi Bindeának, aki rálő és Pálinkás csak nehezen tudja kiütni. A magyar csapat is feljön. Vincze azonban távolról mellé lö.

A tizedik percben gyönyörű magyar támadás bontakozik ki. Lábról-lábra száll a labda. Hajszálpontosak a passzok, Toldi bombája azonban hajszára elkerüli a kaput. A 23-ik percben Bobay elszalad a balszélre. Polgár zavarja és kornerre vágja a labdát. Az ívást nagy kavardás követi, kézzel tábbal védekeznek a magyarok. Dobra, majd Demetrovici azonban kétféle is visszaküldi a labdát kapu elé, végül Schileru Bindea elé talál, aki nagy erővel a jobb sarokba vágja a bőrt (1:0). A közönség lelkesedése nem ismer határt.

Percekig felállva tapsolnak és ünneplik a csapatot.

Kezdet után kis ideig mezőnyjáték alakul ki, az iram nem csökken, de a kapuk nem kerülnek veszélybe. A 35-ik percben Dávidnak két alkalma is van képességeit bizonyítani. Előbb Titkos lövését védi, majd Sas ívelt beadására szalad ki nagyszerűen.

A félidő végén egyenlíthetnének a magyarok. Toldi indítja a támadást, Csehhez játszik, aki előbb cselezik, majd Vinczéhez tolja a labdát. Vincze azonban tíz méterről fölé vágja.

Második félidőben

Szünet után a közönség nagy meglepetésére Dávid helyett Pavlovici áll be a román kapuba. A nézők azonban percekig tüntetnek Dávid mellett és visszaállítását követelik. Az első percekben Románia veszélyeztet. Dobay azonban nem tud lövéshez jutni, állandóan őrzi Seres. A magyar ellentámadást Vincze fölényes lövése fejezi be. Az 5-ik percben javíthatnának a gólarányon a románok. Bindea átverekszik magát a védelmen. Beadását Ciolac baloldatra tolja, Bodola és Pálinkás szaladnak rá. Bodola érinti előbb, de ívelt lövése a felső lécz mellett csúszik el.

Nagyon belefekszenek most a magyarok támadást támadásra halmoznak. Toldi kapuból vágná, de a labda lecsúszik. Bindea szabálytalansága miatt büntető. Fekete Toldihoz

játszik, de az ismét fölé rug.

A 21-ik percben egyenlít a magyar együttes.

Titkos viszi a labdát, Vintila beelér. A labda Lázár elé pattan, aki kijátssza Albut és a 16-osról ívelt lövést küld kapura. Pavlovici rendes szokása szerint két lépéssel a vonal előtt

Heves tüntetést rendeztek a válogató-bizottság és a szövetség ellen

Felállva tüntetnek a válogató bizottság és a szövetség tagjai ellen. Főleg Dávid kicserélése miatt, az ülések párnáinak esője zuhan a kegyetlenség helyzetben szorongó szövetségi tagokra és végül is csendőrkordon között hagyják el a tribünt.

Kritika: A magyar csapat játéka nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, de úgy technikailag, mint taktikailag fölülmulták a román együttest, amely azonban gyors és lelkes játékkal mindezt ellensúlyozni tudta és ha Pavlovici nem szed be két potyagólt, könnyen meglepetéssel zárulhatott volna az első román-magyar professzionista labdarugó találkozó.

Szünetig némi fölényt mutatott Románia és az egygólos vezetése reálisnak is mondható. Szünet után azonban nagyon belefeküdtek a

van és így hiába ugrik a labda után, amely a hálóba köt ki (1:1).

Gól után mindkét csapat erősen belefekszik, érzi, hogy most dől el a mérkőzés sorsa. Váltakozó játék után, magyar fölény alakul ki, amely a 38-ik percben meghozza a magyaroknak a győztes gólt. Toldi átjátssza magát a védelmen és 20 méterről megvágja a laodát. Pavloviciot a pattogó labda megrázza és az a kezét érintve a hálóba hull (2:1).

A közönség, mely már az első gól után fujtotta Pavloviciot, most nagy füttykonzertbe kezd.

Továbbra is támadásban marad a magyar csapat, míg az utolsó percekben ismét Románia fejlődik fel. A 43-ik percben Bodola kitör, önzetlenül középre játszik, azonban a többi csatárok lemaradtak és így a jó helyzet kiaknázatlanul marad. Mezőnyjáték közben jelezte Langenus a mérkőzés végét.

A magyar fiuk ölegetik és csókolják egymást. A román tizenegy pedig szomorúan ballag le a pályáról. A közönség azonban nem nyugszik bele könnyen a már megnyertnek hitt mérkőzés elvesztésébe.

magyarok és a román csapat visszaesett.

Igy született meg az egygólos magyar győzelem.

A győztes magyar csapatból Polgár, Lázár, Toldy és Titkos játéka érdemel külön dicséretet.

A román együttesből a Burger-Albu hátvédpár remekelt. Demetrovici mindvégig kitűnő volt. Dobra és Vintila is a várakozáson felül szerepeltek. A csatársor két legjobb embere Bindea és Bodola voltak. Ciolac és Schileru keveset mutattak, Dobayt erősen fogták.

Dávid hibátlanul végezte feladatát.

Pavlovici mindkét gólról erősen hibás.

Langenus minden zökkenő nélkül, hibátlanul vezette le az erős iramu mérkőzést.

Bally Sándor.

A bucaresti lapok a mérkőzésekről

Bucuresti. Saját tud. A bucaresti román lapok rendkívül elkeveredetten írnak a tegnapi román-magyar mérkőzésről. A vereséget annak tulajdonítják, hogy Dávidot félidő után Pavlovicit cserélték ki a román kapuban, aki csakugyan két potyagólt eresztett be.

A vereség annál fájóbb — írja a Curentul, — mert ezt a magyaroktól kellett elszednünk.

Ugyancsak a Curentul írja, hogy a román Futballszövetség vezetőit a tömeg meg akarta lincselni s csak úgy tudták elkerülni a nép

haragját, hogy bezárkóztak a királyi tribün kabinjába s csak a sötétség leszálltakor távoztak el onnan. A Curentul kifogást emel az ellen is, hogy a magyar csapat 6-án Clujon játszik. Ez — írja a lap, — alkalmas irrendenta propaganda kifejtésére, annál is inkább, mert október 6-ika a magyarok nemzeti ünnepe.

Az Unversul is leszögezi, hogy a magyarok nem érdemelték meg a győzelmet, minden tekintetben a várakozáson alúli játékot mutattak.

Bellelődi sporteredmények

B) ligában:

Nyugati csoport:

Craiova: Crai Iovan—Mures 2:1 (0:1).
Baia-Mare: Phoenix—Victoria 10:0 (4:0).
Alba-Iulia: Unirea—Olimpia 3:2 (0:2).
Petrosani: Jiul—Vulturii 0:0.
Arad: Olimpia PTC—CFR (Turnu-Severin) 7:1 (2:0).

Keleti csoport:

Cernauti: Dracos Voda—Tricolor 3:0.
Brasov: IAR—Textila 4:1 (2:0).
Braila: DUC—Makkabi 1:0 (1:0).
Chisinau: Sporting—Jahn 1:1 (1:0).
Constanta: Victoria—Sportul Studentesc 3:0 (0:0).
Galati: ACER—DVA 3:1 (3:1).

Román Kupáért:

Baia-Mare: Tricolor—Aurum 5:1 (2:0).
Medias: Sparta—HTV 0:0.
Laureni: Minerul—Fraternitas 4:2 (3:1).
Sibiu: Sotronvinar—Aquila 1:1 (1:1).
Brasov: Astra Moreni—Brasovia 4:1 (4:0).

Kerületi bajnokságért:

Arad: ATE—Unirea 4:1 (1:0). Astra—Tricolor 2:1 (2:1). Solmi—USA 1:1 (1:0). Hakoah

—Egyetértés 2:1 (2:1). AAC—Transylvania 2:1.
Targu-Mures: MMTE—Stop „11” 2:1 (1:1).

C) ligában:

Oradea: CFR—Maramures 6:0 (1:0).

Kolping—Chinezul 2:2 (1:0)

Bár a Kolping tartalékoltan állott ki, megérdemelte volna a győzelmet. Azonban a Chinezul kissé kemény játéka és Kovács bíró „elnézései” megakadályozták a Kolping fiuk győzelmét. Jó volt a Kolping Szokolszky—Sipos hátvédpárja és a fedezetsorból Vékony és Sándor. Góllövők: Kerekes, Szlovák, illetve Dubinszky és Lukács.

A magyar válogatott kedden Clujon játszik a clujji válogatottal!

Sárosi játszik középfedezetet a magyar válogatottban.

Bucuresti. Saját tud. A magyar válogatott csapat vasárnap éjjel a 10 óra 20 perces Rapiddal Clujra utazott, ahol kedden Cluj válogatottja ellen játszik, Budapest válogatott néven.

A clujji mérkőzésen a magyar csapat a következő összeállításban fog játszani: Csikós — Polgár, Fekete — Seres, Sárosi dr, Dudás — Kocsis, Sztancsik, Nemes, Toldi, Titkos.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedelmi élet előjósatai a valuta-leértékelés következményeiről

Bármilyen derűlátással fogadjuk a penznemek aláértékelésének most már meg nem változtatható tényét, — annyi kétségtelen, hogy a világgazdaság érthetően ideges várakozásoktól túlfűtötten tekint a fejlemények elé. Annyi bizonyos, hogy ez a történelmi jelentőségű pénzpólitikai „sakkhuzás” már eddig is komolyabb elbírálás alá tartozó zavarokat okozott a külkereskedelmi forgalomban. Különösen a Duna-medence államai azok, amelyek nem minden ok nélkül idegeskednek. Elvégre is tárgyilagosan leszögezhető az a tény, hogy Közép- és Délkelet-európa államai komoly értelmezésű önmálló pénzpólitikát nem folytathattak és nem folytathatnak. Függségei — nem: vazallusai — lévén bizonyos nagyhatalmi érdekek gazdasági diktatúrájához. Sajnos, a mi pénzügyi önállóságunk csak egyszerű „papírfirma”. Nagyobb szabású vállalkozásaink csak akkor sikerülhetnek, ha a külföld nyitja meg előttük a pénzügyi lehetőségeket zsilipjeit. Magunk nem vagyunk fölketermelők s ennél fogva rövidebbre vagy hosszabbra fogott pénzügyi póráción kényszerülünk járni, amelynek hurokszíját állunk idegen érdekeltségek tartják kezükben.

Ebben az új valutaformában is tájékozatlanok — mondhatnók — tévelygők vagyunk. Példák: a felelős tényezők nem mernek nyilatkozni. A kormány gazdasági tanácsa összeül, de maga sem tudja: miről fog tárgyalni és milyen álláspontot szeretne képviselni. Románia felfüggeszti a kompenzációs forgalmat.

Róma „kiviteli lira” ötletével kacérkodik. A „mozgó bérrendszert” — az egyedül üdvözítő a francia szenátus földhöz csapja. A francia kormány újabb világgazdasági értekezletről jelent, hogy az egész külkereskedelmi forgalmat „leállította” a valuták aláértékelése. A selyem-, szövet-, automobil- és gyarmatárkereskedésben mindhárom leértékelt valuta a legnagyobb nehézségeket okozza. A külföldi gyárak képviselői utasítást kaptak, hogy az eladásokat szüntessék meg. A francia autógyárak táviratilag tiltották meg a magyarországi eladásokat. Hollandiától nem érkezik gyarmatár Közép-Európába. Egy divatszalon főnöke azt mondja, hogy igen kedvező árban lehet majd vásárolnunk elsőrendű párizsi divatmodellenket és kozmetikai cikkeket. Ha nem volna olyan szomorú az eset, — ezen a vidám akkordon még derülhetnénk is egy keveset. Igazán nem volt más bajunk... csak Párizs illata, midinette-romantikája, furcsán agyonkendőzött limonádés színhatása hiányzott. De...

De a valutaprobléma komoly ügy. Nem lehet vele tréfálkozni. Mi komolyan és körültekintően a „mozgó bérrendszert” elvi álláspontján állunk. Azt senki sem követelheti, hogy ennek az operációnak összes költségét az a kispolgár — az a kisember — fizesse, aki a háború minden hadisarcát, annak minden testi és lelki igáját ezerkilencszázötvennégy óta hordozza. (—ob—)

Rendelet az egészségügyi illetékek kivetésére és behajtására

A múlt évben kihirdetett új egészségügyi törvény szerint a kereskedelmi és iparvállalatok kötelesek egészségügyi engedélyezési illetéket és évi egészségügyi illetéket fizetni. Ezeknek az illetékeknek alkalmazására, kivetésére és behajtására az egészségügyi minisztérium most adta ki a végrehajtási utasítást, amely a Hivatalos Lap szeptember 3-i számában jelent meg.

A törvény, illetve a végrehajtási utasítás szerint a kereskedelmi és iparvállalatok, amelyek egészségügyi ellenőrzés alá tartoznak, 100 leitől 10.000 leig terjedő engedélyezési illetéket fizetnek az üzletnyitás alkalmával.

Az engedélyezési illeték a vállalat természeté, nagysága, a használt berendezések, a munkások száma, a termelés mennyisége és a lakbérérték szerint fizetendő. A kerületi orvosok által megállapított engedélyezési illeték ellen a közléstől számított öt napon belül lehet fellebbezni az egészségügyi tanácshoz, amely végső fokon dönt.

Az évi egészségügyi illeték, a kereskedelmi és iparvállalatok számára a lakbérérték 1—3 százaléka.

A kiskereskedők 1 százalékos egészségügyi illetéket, a kézműipari vállalatok, irodák, a kisiparosok 5 lóerőig, fürdők, szállodák, garázsok, árulerakatok és az összes többi ilyen vállalatok 2 százalékos, a vendéglők, penziók, élelmiszerárúsító cégek, gyárvállalatok 3 százalékos egészségügyi illetéket fizetnek a lakbérérték után.

Az évi egészségügyi illeték megállapítása vallomás alapján történik. A vallomásban feltüntetendő a vállalat természete, egészségügyi működési engedélye és a vállalat által fizetett lakbér.

Ha vallomást nem nyújt be a vállalat, úgy az előző évi adatok vagy helyszíni szemle alapján állapítják meg az illetéket.

Az illeték megállapítása ellen a közlés-

től számított tizenöt napon belül lehet fellebbezni a fellebbezési bizottsághoz, amelyben egy bíró, egy adóhivatali delegátus és egy adózó foglalnak helyet.

A lakbérértékbe beleszámítandó mindazon pótdíj és illeték is, amelyet egyébként a tulajdonos fizet.

Az engedélyezési egészségügyi illeték egyszerre fizetendő, a kereskedelmi és iparvállalatok az évi illetéket négy részletben negyedévenként fizetik, április, július, október és január hónapokban. Ezeknek az illetékeknek behajtása épügy történik, mint az adók inkasszója.

Példaképek az éleltszentség útján:

Müller Lajos S. J.:

Benigna Consolata nővér élete; a híres misztikus lélek élete, naplója, magánnyilatkozásai, ájtatosságai, tanácsai. Ára 95 lei

Csávóssy Elemér S. J.:

Egy sir a Duna felett. Egy napjainkban elhunyt magyar vizitációs nővér élete lelki fejlődése, sok követhető erényről. Ára 55 lei

Wagner:

Mai lányok életstílusa; szentéletű fiatal lányok nevelőhatású, érdekes életrajza. Ára: 60 lei

S. J.:

Jézus nyomában. P. Pignatelli S. J. a száműzött herceg életrajza, a jezsuitarend felosztása idejéből. Képekkel, érdekességekkel és tanulságokkal. Ára: 115 lei

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja azavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény), Cim a kiadóban 10 lel.

Lakás

Kiadó

3 szobás modern lakás november 1-re. Oradea, Str. Oltenia 15. szám.

Külön bejárata

utcai butorozott szoba kiadó. Oradea, Str. Nicolae Jiga 11-A. szám.

Kiadó

kétszobás alkoves lakás, fürdő- és előszobával, kertes házban, november 1-re. Oradea, Str. Joan Clordas 38.

Kiadók

új házban egyszobás, fürdőszobás és 3 szobás lakások. Oradea, Ciorogariu-utca 35-a.

Kiadó

egy háromszobás, összkomfortos lakás november 1-re. Oradea, Str. Cantemir 25. szám.

Kiadó

3 szobás modern utcai balkonos lakás. Oradea, Str. Tache Jones 15. szám.

Kiadó

egy udvari szoba konyha, speizos lakás, összes mellékhelyiségekkel november 1-ére. Str. Eliade Radulescu No. 13.

Adás-vétel

Használt

ebédlő butorok és egy szobakálya eladók. Oradea, Strada Ciorogariu 30. szám.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, briliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regela Ferdinand No. 3.

Alkalmazás

Ügyes

masamódlányokat felveszek. Cim a kiadóban.

Jobb mindenek

azonnalra fölvétetik. Oradea, Str. Take Jonecu 41. Kapuval szemben.

Ügyvédjelöltet

kellő praxissal azonnal alkalmazok dr. Bozsođi, Oradea, Pável-utca 17.

Különféle

Értesitem

m. t. vevőközönségemet, hogy a nyári szünet után, október 1-én, újra megnyitottam cukrász üzemet, Tisztelettel Lázár József cukrász, Oradea, Strada Tichindeal 18-a.

Milyen esetekben lehet házadó mentességet kérni?

A házadó mentességet az 1934. évi május hóban megalkotott egyszakaszos új adótörvény lényegesen megszorította és annak elnyerhetését nehezen teljesíthető feltételekhez kötötte.

Ennek a törvénynek két rendelkezése az idő múlása folytán már hatályát veszítette.

Nevezetesen ezek a rendelkezések az 1934. évi adótörvény megalkotása előtt megkezdett épületekre és épület toldalékokra vonatkoztak. Ezek az addigi adótörvényekben engedélyezett hosszú tartamu adómentességet még elnyerhették az új törvényben megszabott feltételek teljesítése esetében és főleg akkor, ha az építkezést az 1934. év folyamán befejezték és az uponnan emelt épületet 1934. év végéig lakhatókká váltak.

Most már kizárólag azok kérhetnek házadó mentességet, akik oly új lakó épületet építenek, amelyek legfeljebb 3 lakosozóat, konyhát, élel-kamrát, fürdőszobát, pincét, padlást és fűskamrát foglalnak magukban.

A fűskamrában egészségügyi, — vagy ha a város engedélyezi — világítási célokat szolgáló berendezések is elhelyezhetők.

A házak beépített területé nem lehet több, mint 80 négyzetméter.

Ezeknek a feltételeknek a fennforgása esetében az adómentességet a ház lakhatóvá váltától számított 3 évi adótartamra lehet kérni.

Az oradeai Háztulajdonosok Szövetsége tagjainak Rimanóczy-utca 8. és Avram Jancu-utca 13. szám alatti helyiségeiben további díjtalan felvilágosításokat nyújt.

Olvassátok és terjesszétok a Magyar Lapok-at!